

ר.ל.

פרוידקורל מס' /ב

מיטיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
שהתקיימה ביום ד', ט"ו באלול תשי"ג-26.8.53 בטעה 03.45.

בסתתפז: ב. אזניה - היו"ר
ע. איכילוב
ד. בר-רב-האי
י. בדר
ט. בגין
ש. הלל
י. הררי
ס. וילבר
ש. לורנץ
ע. טיסון
ס. סנה
י. קליבנוב
ח. רו"בין
י. שפירא
ר. סרי

נעדרו: ס. אונג
ס. ארם
ע. אסף
ב. חת
ת. טובי
י. כסה
ס. קטיס
א. תבורי

סוזמנים: פ. רוזן - טר המספטים
ח. כהן - היועץ המספטי
א. ידן - המסנה ליועץ המספטי
ה' גלאזנר - היועץ המספטי למסרד הדמות
ה' גלאס - מסרד המספטים

סדר-היוח: חוק ניסואין וגירושין (טיפוט בתי-דין רבניים).

אני פותח את היטיבה.

היו"ר ב. אזניה:חוק ניסואין וגירושין (טיפוט בתי-דין רבניים).

פאחר סמונחת לפנינו הצעה חדשה מנוסחת
על-ידי חבר הכנסת שפירא, הייתי מציע
לקחת את הצעתו כיסוד לדיונו ולהתאיל בדיון על סעיפיה.

היו"ר ב. אזניה:

י. שפירא:
את זאת איננו יכולים לעשות סבחינה
קובמטיטוציונית. הצעת המטסלה היא אשר
הועברה אלינו על-ידי הכנסת אחרי הקריאה הראשונה, ומנחנו חייבים לקבל
אותה כיסוד לדיונו. הצעותי כמות כתיקונים להצעת המטסלה.

היו"ר ב. מזניה:
מאחר שכבר היה דיון על כל סעיפי החוק
לפי הצעת המטלה, אינני רוצה סניעה לקבל
את הצעת. אבל אם יש התנגדות לכך, נדון על הצעת הסעיפים הראשונים
שבהצעת המטלה.

סעיפים 4,3,2,1

י. ספירא:
במקום הסעיפים 3,2,1 שבהצעת המטלה אני
מציע את הסעיפים הבאים: "1. עניני ניסואין
וגירוסין של יהודים בישראל הם בסיפוטם הייחודי של בתי-הדין הרבניים".
"2. ניסואין וגירוסין של יהודים בישראל ייערכו על פי דין תורה". הסינוי
העיקרי שבהצעת הוא שהיא מבטלת את הסעיף בהצעת המטלה האומר כי גם כאשר
מתעוררת שאלה בדבר כשרות ניסואין בתור שאלה אינצידינטאלית, הדבר טובא
להכרעתו של בית-דין רבני. לפי הצעת לא תינתן הסמכות הזאת לבית-דין רבני.

ס. בנין:
לסעיף 1 בנוסח החדש, כפי שהוצע על-ידי
חבר הכנסת ספירא, מציע את התיקון שהצעת
לנוסח הקודם. אבל מאחר שבנוסח החדש עניני ניסואין וגירוסין כרוכים יחד,
אין לי ברירה אלא להציע להוסיף בסעיף 1 את המלים "אזרחי ישראל ותושביה".
הצעת תיקון זו לא תהיה דרושה לסעיף 2, הדין בעריכת סכס הניסואין או
הגירוסין. אני מציע זאת על-מנת למנוע סכסוכים הנובעים מהמספט הבינלאומי
הפרטי.
אומר מספר מלים כתשובה לדברי היועץ המספטי
ביסיבה הקודמת. הוא טעה באוטררו כי הצעתנו עלולה לסבך את הבעיה. אם
תקבל הצעתנו, ייסנעו סיכסוכים רבים. הייתי מעדיף להגביל את תקפה של
ההצעה לגירוסים בלבד. לא אראה כל תקלה אם הגבלת הסיפוט תחול רק על
אזרחי ישראל ותושביה. אני מתכוון לכך שבית-דין רבני לא יטפל בעניניהם
של זוג תיירים שבאו ארצה ובטקרים דומים.

בענין אחד אביע דעה זזה עם סר בן-גוריון:
בנוגע לסיפוט במלה "בעל". אני מציע להחליפה במלה "איש". יש לדבר מסמעות
פוסרית שאין לבטלה.

י. הררי:
אני מציע במקום סעיף 1 את ההצעה המנוסחת
שהבאתי ביסיבה הקודם, ומסיבה פשוטה: אינני
סוכן לפתור לא על-ידי החוק החילוני ולא על-ידי חקיקה את כל הבעיות
של ניסואין וגירוסין, פרט לתיקון הענין של פנקס כנסת ישראל. לפיכך
אני מציע לפחוק את הסעיפים 4,3,2.

ח. רובין:
אני מציע לנסח את סעיף 1 כך: "גיטואין
של יהודים בישראל ייערכו על-פי המספט
האיטי של הצדדים, בתנאי שאם לא היה מספט איטי אחד החל על סני בני-
הזוג, יחול המספט האיטי של אחד מהם אשר לפיו הניסואין ביניהם כטרים,
ובתנאי נוסף שדיני חליצה ודיני טניעות כהן לסאת גרושה לא יחולו;
(ב) ניסואין וגירוסין שנערכו בחוץ-לארץ והיו בעלי תוקף לפי חוקי
מקום עריכתם, תקפם סוכר בישראל".

אני מציע לנסח את סעיף 2 כך: "ניסואין
של יהודים בישראל ייערכו לפי ברירת הצדדים לפני סופט שלום או לפני דיין
של בתי-דין רבני".

אני מציע לנסח את סעיף 3 כך: "עניני
(א) עניני הפקעת ניסואין, ערעור על כשרות ניסואין ועניני סזונות בין
סני בני הזוג או בין בן זוג
מתגררים לפי דריסת הצדדים בבית-המספט המחוזי או בבית-דין רבני;
(ב) לא הגיעו בני הזוג להסכם אם לפנות לבית-המספט המחוזי או לבית-
דין רבני, יהיה הענין במסכות סיפוט של בית-המספט המחוזי;

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק וטסט

26.8.53

חוק ניסואין וגירוסין (סיפוט
בתי-דין רבניים).

ח. רובין:

- (ג) בכל מקרה שהניסואין ייערכו לאחר היכנס חוק זה לתקפו לפני בית-דין רבני בישראל, יהיו העניינים המוזכרים בסעיף-קטן (א) בטכנות הייחודית של בית-הדין הרבני.
- (ד) בכל מקרה שניסואין יערכו לאחר היכנס חוק זה לתקפו לפני סופט שלום, יהיו העניינים האמורים בסעיף-קטן (א) בטכנות הייחודית של בית-הספט המחוזי.
- (ה) בית-הספט המחוזי בכל העניינים האמורים בסעיף-קטן (א) ישב ויפסוק בהרכב של שלושה סופטים.

ד. בר-רב-האי:

אני מציע תיקון לסעיף 1 לפי הצעת חבר הכנסת שפירא: "ענייני ניסואין וגירוסין בין יהודי ויהודיה תושבי ישראל ואזרחיה הם בסיפוטם הייחודי של בתי-הדין הרבניים".

אני מציע לנסח את סעיף 2 כך: "ניסואין וגירוסין בין יהודי ויהודיה תושבי ישראל ואזרחיה ייערכו על-ידי בתי-דין רבניים או מי שיוסמך על-ידם".

ט. לורנץ:

אני מציע להכניס את סעיף 2 כפי שהוא מנוסח בהצעה המקורית של הסטלה. דבר זה הוא גם לטובת האנשים שאת מצבם אנוזנו רוצים לתקן. על-ידי הסטת סעיף זה תיווצר חסכות ואנשים יסבלו ממנה. בית-דין אזרחי יפסוק לגבי אשה מסויימת שהיא גרוסה, והאשה בתסימדתה תחשוב כי היא יכולה להתחתן, אך בית-הדין הדתי לא יכיר בפסק-הדין של בית-הדין האזרחי, ואשה זאת לא תוכל אף פעם להתחתן. איזו טובה. תמנח לאשה ממצב זה? וזאת רק בגלל העסדה הפוליטית של אנשים מסויימים בבית הזאת, סעינים צרה לספור לבתי-הדין הרבניים טכנות נוספת.

אני מציע להסמיט את הטלה "בישראל" גם סן הסעיף הראשון וגם סן הסעיף השני. כל חוקי ישראל חלים על אזרחי ישראל, בין אם הם יושבים בארץ ובין אם הם יושבים בחו"ל, וטוב, תיקון זה הוא לטובת האנשים הנוגעים בדבר. אם אלה היושבים בחו"ל יתחתנו ויתגרשו לפי חוקי המקום בו הם נמצאים, הם יחשבו שזה בסדר, אך כסיבואו הנה יתברר כי אינם גרושים ואינם יכולים להתחתן שנית.

בסעיף 1, אחרי הסלים "ענייני ניסואין וגירוסין של יהודים" הייתי מציע להוסיף "לרבות מזונות אשה וילדיה". הניסוח של סעיף 3 בענין זה אינו טובהיר כי הדבר הזה נמצא בסיפוטם הייחודי של בתי-הדין הרבניים. הוא כאילו נותן אפשרות אחרת. אם אין כוונה כזאת, אני מציע לפחוק את סעיף 3 ולהכניס את התוספת הזאת לסעיף 1.

אסר לסעיף 4, לא הייתם טבדיל בין מקרה שהאשה הגישה תביעה לבין מקרה שהבעל טביס אותה.

ט. הלל:

דבר חבר הכנסת לורנץ עוררו בלבי ספיקות אם אמנם אפשר להסמפק בנוסח הטוצע. הסטת סעיף 2 באה כדי שיהיה טובן פאליו כי אם התעוררה שאלה אינצידנטלית, לא בית-הדין הרבני יפסוק. אוטר חבר הכנסת לורנץ, ויס הגיון בדבריו: בית-הדין הרבני לא יקבל את פסקי-הדין שנעשו בפני בתי-דין אזרחיים בחו"ל. כלומר, המצב נסאר חמור. על-ידי הסטת סעיף 2 לא פתרנו את הסאלה. אנחנו רק סתעלטיים ממנה.

אני מציע, איפוא, להוסיף סני סעיפים: סעיף ראשון: "התעוררה שאלה בדבר כסרות ניסואין של יהודים בישראל, תובא השאלה לפני בית-הספט המחוזי, שיכריע בה. פסק בית-הספט המחוזי יסי לערוך את הניסואין מחדש, ייערכו הניסואין בבית-דין רבני". סעיף שני: "ניסואין או גירוסין שנעשו בחו"ל בצורת שהיו מקובלות באותו מקום, יחייבו את בתי-הדין הרבניים בארץ".

ח. כהן:

חבר הכנסת בגין לא הבין את דברי. אם לא
נאמר כלום בקשר עם הגבלת הטיפוט במקרה
של גירוסין על אזרחי המדינה ותושביה, כפי שציעה הטמטלה, כי אז לפי
החוק הקיים, לפי סעיף 65 לדבר הטלך במועצתו - אסל, עד כמה שאני
טבין, אף אחד איננו מציע לבטלו - אין לבתי-הדין הרבניים או לאיזה
בית-דין אחר גמרא סמכות להפקיע ניסוחין בין נתיני חוץ. אם נסאיר
את סעיף 65 בתקפו - ובכוננת הטמטלה להטאירו בתקפו - התוצאה תהיה
אלא תהיה לבתי-הדין הרבניים סמכות להפקיע ניסוחין אלא לאזרחי המדינה
בלבד. נסיתי להסביר בישיבה האחרונה מדוע כדאי לנו להטאיר בעינו את
העיקרון של אזרחות לגבי קביעת טיפוט בתי-דין לצרכי הטמפט הבינלאומי
הפרטי, ולא לקבל את העיקרון הנהוג בארצות האנגלו-סכסיות, של דומיסייד.
העיקרון של אזרחות טרייר וקיים במדינה, והוא הקובע. כל זמן שאין בטלים
את סעיף 65, התוצאה היא שהעיקרון הזה טונע את בתי-הדין הרבניים לגרס
או לפקח על גירוסין של נתיני חוץ שאינם אזרחי המדינה. לפי חוק האזרחות
שלנו, אם יש לאדם גם נתינות חוץ וגם אזרחות ישראלית, הוא נחשב לאזרח
המדינה לכל דבר. פירוש הדבר שבתי-הדין הרבניים רטאיים גם להפקיע
ניסוחין של נתיני חוץ שהם גם אזרחי המדינה. אין הצעת הטמטלה וגם לא
הצעת חבר הכנסת שפירא טסנה טטהו בחוק האוסר כי אם טיטהו נתיני חוץ,
אין לבתי-הדין הרבניים סמכות לדון בענינו.

א. ירון:

אני טוכרח להודות כי רק טדבריו של היועץ
הטמפטי לכדתי כי סעיף 1 לא יקנה לבתי-הדין
הרבניים סמכות בעניני גירוסין של נתיני חוץ, כלומר, שהגבלה קיימת
בענין זה כיום, תהיה קיימת גם להבא. אינני רוצה להעיר נגד
הכוונה, אבל אני רוצה להביע את טפקותי אם ניטוח סעיף 1 של החוק וטל
כל הצעת החוק טביע את הכוונה הזאת. ישנו סעיף נוסף בפקודת סדרי
הטלטון והטמפט (הוראות נוספות) האוסר כי במידה שחוק של הכנסת טמפטי
או טבטל את הדינים הקודמים - אפילו אם אינו אוטר זאת בטפורט - הדינים
האלה בטלים. אם ישנו סעיף הטגביל את הטיפוט הזה לתושבי הארץ החיים
בישראל, טבלי להזכיר את ענין האזרחות, יש חטט מדבר זה טקנה לבית-
הדין הרבני סמכות גם בעניני נתיני חוץ הנמצאים בארץ. בטליה אחרות,
אפטר לנטח את הסעיף גם בצורה שיחול רק על אזרחי ישראל וגם בצורה
שיחול גם על נתיני חוץ. טכל טקום, אינני חוטט טצריך להטאיר את הדבר
בצורה טמטית.

י. שפירא:

אני טתנגד להצעותיו של חבר הכנסת רובין.
אני חוטט טכל הוועדה טאוחדת גם בעטדתה
נגד הצעתו של חבר הכנסת לורבץ.

אטר להצעותיו של חבר הכנסת בגין: החוק
הבינלאומי הפרטי של המדינה עדין חל, ואין כל כוונה לסנותו. הוא הולך
אחרי עיקרון האזרחות ולא לפי עיקרון ה"דומיסייד". לאור הדבר הזה
אני טבקט טחבר הכנסת בגין לטקול טבית את הצעתו בדבר הוטמט הטלה
"תושבים".

אני טוכן לקבל תיקון להצעתי ולכתוב:
"אזרחים יהודים בישראל". אך אם יתקבל תיקונו של חבר הכנסת בגין,
אטתייג. אינני רוצה לקבל תיקון כזה בלי הטמטתו של טגן-טר הדתות.

אינני גורס את פטילת הטיפוט בטלה "בעל".

בטקום סעיף 4 טבהצעת החוק, אני מציע
את סעיף 3 בהצעת הנוטח שלי, האוסר: "הוגטה לבית-דין רבני תביעה
לגירוסין בין יהודים, הן אם הוגטה על-ידי האטה והן על-ידי הבעל, יהא
לבית הדין הרבני טיפוט ייחודי טכל ענין הכרוך בגירוסין לרבות טזונות
לאטה ולילדי הזוג". ההכדל הוא טכך: לפי הצעת הטמטלה ניתנת סמכות
ייחודית לבתי-הדין הרבניים בעניני טזונות לאו דוקא אגב גיח טין.
לפי הצעתי ניתנת סמכות זו רק כאטר הוגטה תביעהץ

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק ומספט
26.8.53

חוק ניסואין וגירוסין (טיפוט
בתי-דין רבניים).

י. ספירא:

לפי הצעת המטסלה גם אין ברור לפי ביתנים הסזזנות, לפי הצעתי ברור
כי הסזזנות הם לאטה ולילדיה,

אין הבדל מהותי בהצעותיו של חבר הכנסת
בר-רב-האי. אבל סטענו מסגן-סר הדתות :סהטסלה סתננדת לזה, טפני סיט
כאן כניסה לבעיה של ניסואי תערובת, ואיננו רוצים לפתור אותה אגב
חוק זה.

אשר להצעתו הסניה של חבר הכנסת בר-רב-האי,
ההבדל הוא סנזוני. לאדם שאיננו דתי או סטתננד לניסואין בפני בתי-דין
רבניים, סתי הנוסחאות בלתי סתקבלות בסידה סורה. לאדם העוסד סתוך
עיקרון ולא סתוך קו פוליטי על ניסואין דתיים, ברור סנוסח המטסלה
הרבה יותר ברור ויותר פסוט. לכן אני מציע שלא לקבל את הצעתו של
חבר הכנסת בר-רב-האי.

את הצעותיו של חבר הכנסת הלל אינני
סוכן לקבל.

ה. רובין:

אני חושב שהאפשרות של טיפוט חילוני בעניני
ניסואין וגירוסין צריכה להינתן לכל אלה

הרוצים בכך.

הערותיהם של חברי הכנסת לורנץ והלל
מצריכות תשובה, והתשובה אינה יכולה להינתן לפי רוח דבריו של חבר הכנסת
לורנץ. לא יתכן שבסתי מערכות בתי-המטפט יהיו פסקי-דין לא רק סוניים אלא
סנזוניים, בענין כה חשוב כמו כסרות ניסואין, האם פיסהו נסוי או איננו
נסוי, האם הילד חוקי או איננו חוקי.

ביסיבה הקודמת הציע היועץ המטפטי לאמר
כי החוק הזה איננו פוגע בכללי החוק הבינלאומי הפרטי. אליבא דהצעתכם
אתם צריכים לפחות את זאת להגיד. לא ילכן סיכריזו על ניסואין סנעסו
לפני סניה כבלתי תופסיה.

ד. סרי:
אני מציע תיקון לסוני בהצעת ספירא לסעיף 2:
"יערכו בישראל על-פי דין תורה".

ע. טיטון:
בחוק כזה חשוב גם הנוסח. כתוב : בהוסע:
"והיה ביום ההוא נאום ה' תקראי איסי
ולא תקראי לי עוד בעלי, והסירותי את סמות הבעלים מפיה ולא יזכרו עוד
שם".

ה. כהן:
חבר הכנסת לורנץ חזר ביסיבה זו על דברים
סנדזוני ביסיבה הקודמת, וכבר עניתי על
טענותיו. הסיקולים שהניעו את המטסלה להציע את סעיף 2 היו כנדים וחסורים.
אבל לאחר הויכוח שהתנהל בוועדה אני, על כל פניה, סוכנעתי שאם נסחק
את סעיף 2, נתפוס את הרע בפיעוטו. הסארת סעיף 2, אם כי תוסיף לאחידות
המטפט ובסחזנו, הרי היא תגרום תקלות סכדאי לסנוע אותן אפילו בטחיר
אחידות המטפט ובסחזנו. אינני רוצה לחזור על דברי ביסיבה הקודמת לא
סתוך זילזול בטענותיו הצודקות אלא טפני שהם כבר נמצאים בפרוטוקול
היסיבה הקודמת, ואפטר לקראם.

אשר לדברי חבר הכנסת רובין, אמרתי
ביסיבה הקודמת כי סדזנו לא תהיה התנגדות אם תבוא הצעה סצד אחד
סחברי הוועדה להוסיף בחוק הוראה ספורטת הסוטרת על כללי המטפט
הבינלאומי הפרטי, אם כי אני כסלעצמי אינני רואה בכך צורך.

ו. בנין:
בהתחשב עם חוק הסבות אני סוכן להסמפק
בטלים "אזרחי ישראל", בלי הסלה "ותוסביה".

הוחלט: 1. לדחות את הצעת י. הררי האוטררת: "לא יוכל יהודי לעודר כל טענה בפני כל בית דין כי אי-היותו רשום בפנקס כנסת ישראל לפי פקודת - סאפטרת לו שלא להזדקק לסיפוטו וסככותו של בית הדין ולא יהיה הבדל בכצב החוקי בין יהודי הרשום בפנקס לבין יהודי שאינו רשום בפנקס הנ"ל".

הסתייגות לי. הררי.

2. לדחות את הצעת ד. בר-רב-האי האוטררת: "עניני ג'יטואיין וג'ירוסיין בין יהודי ויהודיה אזרחי ישראל בישראל הם כסיפוטם הייחודי של בתי-הדין הרבניים".

הסתייגות לד. בר-רב-האי.

3. לקבל את הצעת ס. בגין האוטררת כי בפקום הפלים "של יהודים בישראל" יבואו הפלים "של אזרחים יהודים בישראל".

הסתייגות לי. ספירא וע. איכילוב: להסתייג את הנוסח: "של יהודים בישראל".

4. לדחות את הצעת ח. רובין האוטררת: "(א) ג'יטואיין של יהודים בישראל ייערכו על-פי הספט האיסי של הצדדים, בתנאי שגם לא היה ספט איסי אחד החל על שני בני הזוג יחול הספט האיסי של אחד מהם שלפיו הנ'יטואיין ביניהם כשרים, ובתנאי נוסף שדיני חליצה ודיני שניעות כהן לשאת גרוסה לא יחולו. (ב) ג'יטואיין או ג'ירוסיין שנערכו בחוץ-לארץ והיו ביום עריכתם בעלי תוקף לפי חוקי מקום עריכתם - תקפם יזכר בישראל".

הסתייגות לח. רובין.

ח. כהן:

טאחר שנתקבלה הצעת חבר הכנסת בגין, הייתי מציע לתקן את הנוסח ולכתוב: "עניני ג'יטואיין וג'ירוסיין של יהודים בישראל אזרחי המדינה הם כסיפוטם הייחודי של בתי-הדין הרבניים".

הוחלט: 1. לקבל את התיקון הלטובי של ח. כהן להחלטה שנתקבלה, ולנסח את סעיף 1 כך: "עניני ג'יטואיין וג'ירוסיין של יהודים בישראל אזרחי המדינה הם כסיפוטם הייחודי של בתי-הדין הרבניים".

2. לדחות את הצעתו של ס. סנה האוטררת לנסח את החוק כך:

"פירוסיין: יהודים דתיים לצורך חוק זה פירושו יהודים תושבי ישראל אשר הצהירו בכתב כי ברצונם לערוך ג'יטואיין או ג'ירוסיין על פי דין דתי. סעיף 1: ג'יטואיין וג'ירוסיין של יהודים תושבי ישראל ייערכו על פי ספט אזרחי, אלא אם כן שני הצדדים הצהירו בכתב שברצונם לערוך ג'יטואיין או ג'ירוסיין על פי דין דתי".
תיקון לכל הסעיפים: בכל מקום שכתוב "יהודים" ייכתב "יהודים דתיים".

הסתייגות לס. סנה להצעותיו.

3. לדחות את הצעת ט. לורנץ האוסרת: "ניסואין וגירוסין של יהודים ייערכו על-פי דין תורה, ומספטי ניסואין וגירוסין של יהודים בכל העניינים הכרוכים בהם, לרבות סזונות האטה והחזקת ושמירת ילדי הזוג וסזונותיהם, יהיו בסיפוטם הייחודי של בתי-הדין הרבניים.

הסתייגות לט. לורנץ.

4. לדחות את הצעת ח. רובין לנסח את סעיף 2 כך: "ניסואין של יהודים בישראל ייערכו לפי ברירת הצדדים לפני סופט שלום או לפני דיין של בית-דין רבני".

הסתייגות לח. רובין.

5. לדחות את הצעת ד. בר-רב-האי האוסרת לנסח את סעיף 2 כך: "ניסואין וגירוסין בין יהודי ויהודיה אזרחי המדינה בישראל ייערכו על-ידי בתי-הדין הרבניים או סיפוטם על-ידם".

הסתייגות לד. בר-רב-האי.

6. לדחות את הצעת ט. לורנץ להספיט את הטלה "בישראל" סעיף 2.

הסתייגות לט. לורנץ.

7. לדחות את הצעת ט. לורנץ לקבל את סעיף 2 כהצעת הסטסלה האוסרת: "התעוררה טאלה בדבר כסרות ניסואין של יהודים בישראל תובא הטאלה לפני בית-דין רבני סיכריע בה כאילו היתה תביעה שהוגסה אליו כדין".

הסתייגות לט. לורנץ.

8. לקבל את סעיף 2 כהצעת ספירא בתיקון לסוני: "ניסואין וגירוסין של יהודים ייערכו בישראל על פי דין תורה".

ח. כהן:

כנוגע לבעיה אם לכתוב "איט" או "בעל", אני יכול לאטר כי הסטסלה אוטדת טאחרי

ראט הסטסלה, ויט לנו כבר תקדיים בפקודת סס ההכנסה, .. בה סחקנו את ה"בעלים" והכנסנו את ה"איטים". גם בחוק זה אין סצדנו התנגדות לתיקון זה. אני חושב שזה יהיה באטת יותר יפה.

א. ירון:

אני טבין סכוונת הסעיף היא כי סזונות לאטה ולילדים יהיו בסיפוט הייחודי

של בתי-הדין הרבניים כשהם מתעוררים בססגרת התביעה המתעוררת בפני בית-הדין הרבני. אבל לפי הנוטח יוצא שהם יהיו בסיפוט הייחודי של בתי-הדין הרבניים גם אם מתעורר בענין זה תביעה נפרדת, ואפילו זכן רב אחרי הגירוסים. אם הכוונה היא שבאותה תביעה יהיה לבית-הדין הרבני סיפוט לא רק בענין גירוסין אלא גם בענין סזונות אגב גירוסין, אני טציע לכתוב: "בכל ענין הכרוך בתביעת הגירוסין בטקום" בכל ענין הכרוך בגירוסין".

הוחלט: 1. לקבל את ההצעה לכתוב "איש" במקום "בעל".

2. לקבל את ההצעה לכתוב במקום "הן אם הוגשה על-ידי האסה והן על-ידי" - "בין אם הוגשה על-ידי האסה ובין על-ידי".

3. לדחות את הצעת ט. לורנץ האוסרת להוסיף לסעיף את ענין החזקת הילדים.

הסתייגות לס. לורנץ.

4. לדחות את הצעת ח. רובין האוסרת לנסח את סעיף 3

כך:

"(א) עניני הפקעת ביטואים, ערעור על כשרות ביטואים ועניני טזונות בין שני בני הזוג או בין בן זוג והעזבון של בן הזוג השני שתכררים לפי ברירת הצדדים בבית הסטפט המחוזי או בבית הדין הרבני - בכפיפות להוראות הבאות,

(ב) לא הגיעו בני הזוג להסכם, אם לפנות לבית הסטפט המחוזי או לבית הדין הרבני, יהיה הענין בספכות סיפוטו הייחודי של בית-הסטפט המחוזי.

(ג) בכל מקרה שהביטואים נערכו לאחר היכנס חוק זה לתקפו בפני דין של בית-דין רבני בישראל, יהיו הענינים האמורים בסעיף-טסנה (א) בסיפוטו הייחודי של בית-הדין הרבני.

(ד) בכל מקרה שהביטואים נערכו לאחר היכנס חוק זה לתקפו בפני סופט שלוח יהיו הענינים האמורים בסעיף-טסנה (א) בסיפוטו הייחודי של בית-הסטפט המחוזי.

(ה) בכל הענינים האמורים בסעיף זה יטב ויפסוק בית הסטפט המחוזי בהרכב של שלושה סופטים".

הסתייגות לח. רובין.

5. לקבל את הצעת י. ספירא האוסרת: "הוגשה לבית-דין רבני תביעה לגירושין בין יהודים, בין אם הוגשה על ידי האסה ובין על-ידי האיס, יהיה לבית-הדין הרבני סיפוט ייחודי בכל ענין הכרוך בתביעת הגירושין, לרבות טזונות לאסה ולילדי הזוג".

ס. בבין:

אני מציע שבסעיף 4 לא תבאנה הטלים "יהודי ויהודיה". אחרי שכתבנו שהענין

נוגע ליהודים, מספיק לכתוב "הגיטה אסה לבית-דין רבני".

כן אני מציע למחוק את הטלה "אף" בהצעת

חבר הכנסת ספירא.

ט. לורנץ:

אני מציע לנסח את סעיף 4 כך: "לבתי-הדין הרבניים יהיה סיפוט ייחודי בכל

עניני טזונות, אם התביעה הוגשה בפניהם".

אם לא תתקבל הצעתי זו, אני מציע להוסיף

את הטלים: "הגיטה אסה יהודיה לבית-דין רבני תביעת טזונות עבודה או עבור ילדיה".

י. סליבנוב:

אני מציע להוסיף את הטלה "נגד" לפני הטלה "עזבנו". גם אני חושב שמוטב למחוק

את הטלה "יהודיה" כאן.

ח. כהן:

חבר הכנסת בגין אינו צודק באומר כי
סאחר שאטרנו בסעיף הראשון כי הסיפוט
של בתי-הדין הרבניים טובבל ליהודים, אין צורך לחזור על כך כאן. אם
אין רוצים שהסיפוט הזה יחול גם על אשה שאיננה יהודיה, אין ברירה אלא
לחזור על כך בסעיף זה, או להכניס בתחילת החוק סעיף פירושים האומר כי
אשה פירושו אשה יהודיה ואיט פירושו איט יהודי.

לעצם הענין: הטטטלה אינה טציעה להרחיב
את הזכות הסיוחדת הגיתנת כאן לאשה יהודיה גם על נשים טאינן יהודיות,
אפילו אם הן נשים של יהודים. טוטב טנשים טאינן יהודיות יפנו לבתי-
הטטפט האזרחיים.

להצעתו של חבר הכנסת לורנץ. הטטטלה
טציעה שלא תהיה טטכות, ונדאי לא טטכות ייחודית, לבתי-הדין הרבניים
לדון בעניני טזונות שלא אנב גירוסין. אלא סלפי הצעת הטטטלה אם הגיטה
אשה תביעה לבית-דין טאין לו טטכות לדון בענין, לא יוכל הבעל להיבנות
טכך.

ע. איכילוב:

אני נוטה לקבל את הצעת חבר הכנסת קליכנוב.
כאטר באחת היטיבות הקודטות העלו כאן
את טאלת הניטואין טנערכו בחו"ל, הביע טר ורהפטיב את הרעיון טיהודים
אטר לא ניטאו לפי טטורת יטראל אינמ ראויים לטירחה שלנו לבוא לעזרתם.
כאן יט הודטנות לבתי-הדין הרבניים להכביד על הבעל בטקרה טאשה
נוצריכה תתבע טזונות וטידור לילדיה טבעלה היהודי. לכן אני טציע
לקבל את הצעת חבר הכנסת קליכנוב, ואינני חוטב טתהיה זה בניגוד לכיוון
הכללי של הצעת החוק.

י. ספירא:

הטינני טבהצעי ביחס לסעיף 5 טבהצעת
הטטטלה הוא בהוטפת התביעה נגד העזבוין.
טכאן נובע גם הטינני של הסיפא: "לא תיטטע טענת הנתבע", יהיה מי טיהיה,
יהיה האיט עצטו או יהיו אלה יורטיו.

אני טציע להטאיר את הטלה "יהודיה".
די לבו טאנחנו כופים על יהודים סיפוט בפני בתי-הדין הרבניים. אין
אנחנו רוצים לכפות זאת בטקרה של נישואי תערובת.

אני עומד על הצעתי, ואני חוטב שהאטטטיקה
בחוק צריכה לסגת טפני הבהירות.

הוחלט: 1. לדחות את הצעת ט. נבגין האוטרת להטטיט
את הטלה "יהודיה" בסעיף זה ולהקדים לחוק
סעיף פירושים האומר כי בכל טקום טכתוב
איט ואשה הכוונה ליהודים.

הטטייבות לס. נגין.

2. לדחות את הצעת ט. לורנץ האוטרת: "לבתי-הדין
הרבניים יהיה סיפוט ייחודי בעניני טזונות,
אם התביעה הוטטה בפניהם".

הטטייבות לס. לורנץ.

3. לדחות את ההצעה האלטריבטיבית של ט. לורנץ
האוטרת: להוסיף את הטלים "עבורה או עבור
ילדיה" אחרי הטלים "תביעת טזונות".

הטטייבות אלטרבטיבית לס. לורנץ.

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק וטסט
26.8.53

חוק ביטויין ובירוסין (סיפוט
בתי-דין רבניים).

4. לדחות את הצעת 4. לורנץ האוסרת להוסיף בסעיף 4
כהצעת 5. שפירא את הטלים "או הגייס איס יהודי תביעה
נגד אסתו היהודיה".

הסתייגות לט. לורנץ.

5. לקבל את הצעת 5. שפירא לנסח את סעיף 4 כך:
"הגייסה אסה יהודיה לבית דין רבני תביעת סזונות
נגד איסה היהודי או נגד עזבונו, אף אם לא אגב
בירוסין, לא תיטפע טענת הנתבע כי אין לבית-הדין
הרבני סיפוט בעניין".

הסתייגות לח. רובין : לטחוק את הסעיף.

י. שפירא:
אני מציע לנסח את סעיף 5 כך: "הגייסה
אסה יהודיה תביעת טתן חליצה נגד
איסה טנפטור, יאה לבית הדין הרבני סיפוט בעניין התביעה ובכל הכרוך בה
לרבות סזונות לתובעת עד יום טתן החליצה".

ס. בנין:
אני מציע לטחוק את הטלה "יהודיה".

ז. לורנץ:
אני מציע לנסח את הסעיף כך: "לבית-הדין
הרבני הטטכות הייחודית בעניני טתן
חליצה לרבות סזונות אגב טתן חליצה".

היו"ר ב. אזניה:
בעניני חליצה הטלה "ייחודית" סיותרת לגסרי.

י. שפירא:
אני טתנגד להצעת חבר הכנסת לורנץ.
אניני רואה טבית-הדין יוכל לדון בענין
זה אלא בטקרה טהוגסה תביעה.

ר. טרי:
אח אוטרים טהגייסה אסה תביעת חליצה, ברור
נגד טי הוגסה תביעה זו. אפטר להגייס :
"נגד יבס".

ח. כהן:
אני רוצה להציע לחבר הכנסת שפירא לנסח
את סעיף 5 כך: "הגייסה אסה תביעת טתן
חליצה לבית-דין רבני, לא תיטפע טענת הנתבע כי אין לבית-הדין הרבני
סיפוט בענין התביעה ובכל הכרוך בה, לרבות סזונות לתובעת". למעסה כך
בוהגים כיום, וכל הסעיף לא בא אלא כדי לטנוע טענות-טרק.

ח. רובין:
לפני כמה חדשים יצא פסק-דין של בית-
הטטפט הטחוזי בתל-אביב לגבי טטפט טבו
תבעה הטסה סזונות טביסה אחרי טלג טתן לה חליצה. כטבית-הדין פסק
סזונות, אחד מנימוקיו היה טהגייס חייב היה לתת חליצה. טטונה טאוד
טעכטיו הכנסת נותנת גוטפוקה רטטית לדיני חליצה, וטתן טזמן טייס
הטטרטרות כללית על טטותקייט בענין זה. על כל פנים, אם אוטרים זאת,
חייבים להגיד טטהו נוסף: מה הדין בטקרה טהגייס בן טנה, או צעיר
טכדי לתת חליצה, האם חייבת הטטה לחכות בטקרה זה עטרים טנה?
מה אטם באים להסדיר בטעיף זה? את הכתובת? הכתובת מיטצא כפי טהיא
נטצאה עד עכטיו, אבל עליכם לענות על הטאלה של גייס צעיר. אני
מציע לרוב לטחוק את הסעיף

ועדת החוקה, חוק וטסט
26.8.53

חוק גיסואין וגיורסין (טיפוט
בתי-דין רבניים).

ר.ל.

י. טפירא:

ביחס למזונות צריך יהיה לפנות לבית-
הטסט הסחוזי, ובעניני חליצה - לבית-הדין
הרבני. אם חייבים או אין חייבים לתת חליצה, זה תלוי גם אם הטאלה
מתעוררת כטאלה אינצינדטאלית או לא. אני גם פחות אופטימי סחבר הכנסת
רובין ביחס ליציבותו של פסק-הדין אטר ניתן על-ידי בית-טסט סחוזי.
יתכן שבית-הטסט לערעורים לא ילך לפי פסק-דין זה.

לטאלתו של חבר הכנסת רובין סדוע צריך
לתת לחליצה גוטפנקה רטמית וטדוע אין פותרים את טאלת הגיס הצעיר.
אם אנחנו מקבלים את העיקרון טניטואין בערכים רק על-ידי בתי-הדין
הרבניים - וקיבלנו את העיקרון הזה, ועל-כן עלינו להתווכח לאורו -
הרי על ידי נכונותה של הכנסת להכריז הכרזה חגיגית כי ענין החליצה
סבוטל, עדין אין טאפטרים לאטה החייבת בחליצה להינטא. הרבנים לא
יטיאו אותה. (ת. רובין: אם כותבים זאת, אפטר להוציא נגדו צו-על-
תנאי). אם נכריח את הרב על-ידי צו-על-תנאי לנהוג בניגוד לטפוננו,
הרי זוהי כפיה טאינני טוכן להצביע בעדה.

הסעיף הזה נוסח לפי תביעת נטים עסקניות
טכל הטפלנות, האטרות טאי-אפטר לעטוד בטצב הענינים בענין זה. צריך
לעטות טטהו על-טנת להכריח את האיט החייב לתת חליצה - לתת, טאחר
טלבטל את החליצה אין אנחנו יכולים. ואני אוטר כי הענין קודם
לדקלרציה. לאפטר לאטה אחת להינטא ולא להיטטר בענינותה
לכל יטי חיייה, חטוב טדקלרציה.

ח. כהן:

אני סבטל את ההצעה טהצעי קודם.
יסנה הצעה אחרת של טטרד הטטפטים.

א. ידין:

אני מציע את הנוסח הבא: "הגיטה אטה
לבית-דין רבני תביעה לטמן חליצה, יהא
לבית-הדין טיפוט בתביעה או בכל הכרוך בה, לרבות טזונות לאטה עד יום
טמן החליצה".

י. טפירא:

צריך להגיד סי הוא הנתבע.
אני מציע להגיד סיהו הנתבע: "לרבות
חיוב הנתבע לסלם טזונות לאטה עד יום

י. טפירא:

טמן החליצה".

בסעיף זה אני בעד הטלה "ייחודי".

א. ידין:

הטלים "וכל הכרוך בה" - טיותרות".

ס. בנין:

אני טוכן לקבל זאת.

א. ידין:

אחי הבעל טנפטר נקרא בעברית "יבם".
אין בטלה "יבם" טום דבר. ארכאי
יותר טאטר "חליצה". מכיון טאנחנו טדברים על חליצה, אין טום טניעה
להטטט בטלה "יבם".

ח. כהן:

היתרון של הנוסח הטוצע הוא טאפטר
לקראו גם כרבים.

פ. רובין:

בין כך קובעת פקודת הפיורטים כי יחיד
כולל רבנים.

ח. כהן:

הוחלט: 1. לדחות את הצעת ש. לורנץ האוסרת: "לבית
הדין הרבני סיפוט ייחודי בעניני חליצה ובכל
הכרוך בה לרבות מזונות לתובעת עד יום סתן
חליצה".

הסתייגות לט. לורנץ.

2. לדחות את הצעת ח. רובין האוסרת כי דיני חליצה
לא יחולו (הכלולה בנוסח הצעתו בסעיף 1).

הסתייגות לח. רובין.

3. לקבל את ההצעה להחריג מחסום "אחי איטה סנפטור" -
"יבטה".

4. לנסח את סעיף 5 כך: "הגישת... רבני
תביעה לסתן חליצה נגד יבטה, היא לבית-הדין הרבני
סיפוט ייחודי בענין התביעה, לרבות תביעת מזונות
לתובעת עד יום סתן החליצה".

ד. בר-רב-האי:

אני מציע להוסיף אחרי סעיף 5 את הסעיף הבא:
"לצרכי סעיפים 3, 4, 5 ייענו בתי-הדין הרבניים
לתביעות הנובעות מניטואין שנערכו בחו"ל בהתאם לחוקי הסדינה בה נערכו".

ח. כהן:

מה שמציע חבר הכנסת בר-רב-האי הוא להצניק
לרבנים סככות לספוט בענינים סטויסיים לא
רק על פי דין תורה אלא גם על פי חוקים נכריים, ולא רק להעניק להם
סככות כזאת אלא גם לחייבים לעשות זאת. אם נחייב את הרבנים לספוט
לפי חוקי הארצות של האנשים הבאים הנה, הדבר יישאר על הנייר. הרבנים
אינם טטובלים ואי-אפשר לחייבם לספוט לא על פי דין תורה. אם טעניקים
להם סככות סיפוט בענין סטויסיים, צריך לדעת כי הסיפוט יהיה על-פי דין
תורה.

ד. בר-רב-האי:

הכוונה היא לסנוע אטטרות שאחד הצדדים
יטען כי לא התחתן על-פי דין תורה ותיבנו
רוצה לעמוד תחת סיפוט בתי-הדין הרבניים. דבר זה יכול לקרות,
לסטל, אצל זוג שבא מרוסיה. הצעתי באה על-סנת שבמקרים אלה ידון אותם
בית-הדין הרבני כאילו ניטאו לפי דין תורה, ואי-אפשר יהיה לטעון
כי אין סיפוט לבית-הדין הרבני. אם לא מתקבל ההצעה הזאת, יישאר
הסעיפים 3, 4, 5 על הנייר בשביל רבבות זוגות שההיסטוריה של ניטואיהם
אינה כל כך ברורה ותינה סתמיסה לסה שגורש על-ידי בתי-הדין הרבניים.

י. ספירט:

בסקרה שהיו ניטואין בחו"ל אשר לפי הטקפת
בית-הדין הרבני אינם ניטואין, ברור שתביעת
מזונות או כל תביעה אחרת סלבד תביעת גירוסין, יכולה להתברר בבית-
הסטפט הסחוזי. יכולה להיות רק דאגה אחת בענין זה, ולדעתי היא
דאגה תיאורטית וטכנינה סטפטית אין יסוד לחסוט: יכול לקרות סאטה
תבוא לבקס מזונות בהתאם לסעיף 4. הרבנים יחליט לדחות את תביעת
המזונות מפני שהם חוטבים כי הניטואין לא היו כסרים. יטנו חסס כי
אם בסקרה כזה האטה תפנה לבית-הסטפט הסחוזי בתביעת מזונות, הבעל
יטען שזה רס-יודיקטה. לדעתי, לסחד הזה אין יסוד. אבל אינני סתנגד
להוספת סעיף האוסר כי אם הוגשה תביעה למזונות בהתאם לסעיף 4 על-ידי
האטה והיא נדחתה מפני שהחלט כי הניטואין לא היו כסרים, פסק-הדין
הזה לא יהיה רס-יודיקטה לגבי טסט בפני בית-סטפט אחר. לדידי זה סיותר.

ועדת החוקה, חוק ומספט
26.8.53

חוק ניסואין וגירוסין (טיפוט
בתי-דין רבניים).

ר.ל.

ח. רובין:

אין זה סיותר, ספני שבית-הדין הרבני אינו פוסק כי אין לו סמכות לדון בענין, אלא פוסק כי הניסואין אינם תופסים, והענין הופך "רס-יודיקטה". אם ניתן כבר פסק-דין, בית-המספט חייב לקבל את המסקנות האלו גם בטאלה אינצידנטאלית. רק במקרה סעוין אין פסק-דין הוט חופסי להחליט.

ה' גלא בר:

אינני יכול לתאר לעצמי כי בית-דין רבני לא יכיר בניסואין אזרחיים שנעשו בחו"ל על-ידי רב ריפורטי אחרי שבני הזוג חיו יחד חיי אישות כבעל ואשה. לפי ידיעתי אין סקרה אחד שבית-הדין לא הכיר בניסואין כאלה ולא פסק סזונות.

ד. בר-רב-האי:

על-פי עצת היועץ המספטי אני מתקן את הצעתי: "בתביעה המתבררת לפני בית-דין רבני לפי סעיפים 3,4,5 של החוק הזה, לא תיטע טענה כי ניסואין בין יהודים אינם כטרים רק מסום כך שנערכו בחו"ל על-פי דין תורה".

ח. כהן:

אני רוצה להביע דעתי נגד הצעתו של חבר הכנסת בר-רב-האי. עיקר התנגדותי היא ספני שהצעה זו באה לסגור את הדין הדתי. לפי הצעתו צריכים בתי-הדין הרבניים לראות ככטרים ניסואין שנערכו בחו"ל שלא כדין תורה, ואינם יכולים להזדקק לטענה של פסלותם של ניסואין כאלה. את זאת איננו רוצים לעשות. איננו רוצים להכניס ריפורטות בדת ישראל. אינני שולל את החסיבות של ההלכה הזאת, אבל מסגרת הצעת המססלה אינה מתאימה לכך. במסגרת זאת אין אנחנו באים לנגוע במטהו העלול לסגור את החוק הדתי היהודי.

ט. הלל:

הייתי יכול לקבל את דבריו של היועץ המספטי אלטלא היינו טציעים שתהיה סמכות דיון ייחודית לבתי-הדין הרבניים, כי אז אפשר היה לפנות לבית-דין אחר. אבל מאחר סמוטרים זאת לסמכות ייחודית של בית-דין רבני, אי-אפשר להטאיר את הדברים כך בארץ של עליה. במקרה של תיירים, הם יכולים לחזור לארצם על-טנת להסדיר את עניניהם. אבל אם בני-הזוג באו ספקום שאינם יכולים לחזור אליו, הדבר הזה לא יתכן. לכן אני טציע לכתוב: "ניסואין או גירוסין של יהודים שנעשו בחו"ל בהתאם לחוקי הסדינה בה נערכו, ייחטבו לחוקיים בהתאם למערכות המספט בישראל". (ב. אזניה: הרי גם בענין ניסואין אזרחיים וגם בעניני סזונות אגב ניסואין כאלה, בתי-הדין הדתיים מקבלים את הניסואין כקיימים). הם מקבלים זאת טעתה והלטה, אבל אינני מוכן לקבל שאפשר יהיה להטיל ספק על מה שנעשה בעבר.

ביו"ר ב. אזניה:

חבר הכנסת הלל טציע לכפות על הרבנים להכיר בגירוסין שאינם יכול להכיר בהם, ולאפשר להתחתן לאשה טעל-פי הדין הדתי היא אטת-איס.

ח. רובין:

אוסרים על הרב לקדט כחורה בת 14 אם כי לפי הדין היהודי זה טותר. סחייבים את הרב בניגוד לדיני התורה לעשות דבר שאסור עליו: לקבל עדות אשה בבית-דין רבני. (ח. כהן: אין כאן איסור. היתה הוראה שלא לקבל את עדותה של האשה כדי שלא תתבזה בבית-דין. על-ידי כך שאפשרנו לקבל עדותה לא פגענו בדיני האיסור). אי-אפשר לתפוט את המקל בטתי הקצוות. אם מוסרים טיפוט ייחודי לבתי-דין רבניים סכוח הסדינה, יש טזה מסקנות: יש לסדינה זכות להתערב בענינים האלה אי-אפשר לעשות את הדבר האחד ולא לעשות את הדבר הטני. אני סבין טיסנו כבר הסכם על הדברים האלה, אבל אי-אפשר להגיד כי ביטוקים עניניים סונעים קבלת תיקון בענין זה.

ועדת החוקה, חוק וסטפט

26.8.53

חוק ניסואין וגירוסין (טיפוט
בתי-דין רבניים).

ר.ל.

הגן ר' ב. אזניה:

אינני יכול לכפות על הרוב להגיד על אמת-
איש שאיננה אמת-איש. זאת אינני אומר

בגלל הסכס קואליציוני.

ח. כהן:

אילו קיבלה הוועדה את הצעתו של חבר
הכנסת בר-רב-האי, כי אז היינו יכולים
לחוק את החוק כולו. אנחנו מחוקקים את החוק מפני שאנחנו רוצים
לספור טעם ישראל לא יקרע לגזרים. אם פציעים להתיר לאמת-איש - לפי
דין תורה - להינסא, כי אז אין צריך לספור את הענין לבתי-הדין
הרבניים.

ס. וילנר:

אני תוסך בהצעת חבר הכנסת הלל, ובמקרה
שהוא יסתלק מפנה, אני מציע אותה.

אני רוצה לשאול את היועץ הסטפטי האם
אין סתירה בדבריו: אם אי-אפשר לכפות על הרבנים דבר העוסד בניגוד
לחוקי התורה, הרי הדבר חל גם על ניסואין שלא נערכו לפי דין תורה,
וטמענו כי בניסואין אלה סכידים בתי-הדין הרבניים כחוקיים. חוקי-
התורה, כל אחד מפרס אותם אחרת. גם אין הסיעות הדתיות לא כולם
נותנים אותו פירוט. אינני מוכן להציע רק דברים המתקבלים על דעת
הרבנות. אני מציע דברים שיכולים להתקבל על דעת הכנסת.

הנחלט: 1. לדחות את הצעת ס. הלל האומרת: "ניסואין או
גירוסין של יהודים שנעשו בחו"ל בהתאם לחוקי
המדינה בה נערכו ייחשבו לחוקיים בפני מערכות
הסטפט בישראל".

הסתייגות לס. הלל, ס. וילנר, ח. רובין.

2. לדחות את הצעת ד. בר-רב-האי האומרת: "בתביעה
הסתברות בפני בית-דין רבני לפי סעיפים 3, 4, 5
של חוק זה לא תיטע טענה כי ניסואין כין
יהודים אינם כסדים רק פסונ כן שנערכו בחו"ל
שלא על-פי דין תורה".

הסתייגות לד. בר-רב-האי.

ס. בנין:

אני מציע תיקון לסעיף 6 המוצע על-ידי
חבר הכנסת שפירא. אין צורך בכפייה
כפולה. הכפייה הראשונה סותרת. אם ניתן פסק-דין על-ידי בית-דין רבני,
יש להוציאו לפועל. אני מציע לנסח את הסעיף כך: "פסק בית-דין רבני
על סתן גט פיטורין או על קבלתו --- וכו'".

אני מסיג על התקופה של ששה חדשים. אין
צורך בתקופה הזאת כסטדובר על פסק-דין סופי. ועל כל פנים, היא ארוכה
טדי.

אין כתוב בנוסח המוצע מי דורס לכפות
את ביצוע פסק-הדין. אינני חושב שבית-הדין יכול לעשות זאת על-פי
יזמתו. אני מציע שהתביעה בענין זה תוגס או על-ידי אחד הצדדים או
על-ידי התביעה הכללית. בסעיף ינוסח, איפוא, על פי הצעתי, בצורה
זו: "פסק בית-דין רבני על סתן גט פיטורין או על קבלתו, רטאי בית-
הדין המחוזי לפי דריסת אחד הצדדים או לפי הצעת התביעה לכפות את
האיש או האשה במסור עד שיצייתו לפסק-הדין הסופי של בית-הדין הרבני".

ס. סנה:

האם אפשר לכתוב "לכפות במסור" טבלי
לקבוע את תקופת הזמן?

רל.

ועדת החוקה, חוק ומספט

26.8.53

חוק ביטואין וגירוסין (סיפוס
בתי-דין רבניים).

אפשר לצוות לאסור אדם עד שיציית.

י. ספירא:

אם הסעיף ייטאר בניסוחו זה, בכל מקום
שכתוב "יהודי" או "יהודיה", זה טיותר.

ר. טרי:

צריך לקבוע בידי מי היזמה לדרוש כפייה
כזאת. אני מציע למסור את היזמה בענין זה ליועץ המספטי.

ס. לורנץ:
בעקבות הצעתו של חבר הכנסת בגין אני
מציע להוסיף סעיף הסקנה לבתי-הדין
הרבניים זכות של בזיון בית-דין. זה פוטר אותנו מכל הבעיות. האפשרות
של כפייה לאחר מתן פסק-הדין אינה מספיקה. ישנם הרבה דברים המצריכים
כוח כפייה עוד לפני מתן פסק-הדין, כמו למשל, הזמנת עדים. בלעדי
זאת מקשים על עבודת בתי-הדין הרבניים. אם אומרים א', צריכים להגיד
גם ב'.

ח. רובין:
אני מציע לנסח סעיף 4 (לפי סדר סעיפי
הצעת) בנוסח זה: "א) נגד פסקי-דין
של בית המספט המחוזי בענינים האטורים בסעיף מסנה (א) זכות ערעור
לבית המספט העליון; (ב) נגד פסקי דין של בית דין רבני - זכות ערעור
לבית הדין הרבני הגדול לערעורים. (ג) נגד פסק-דין של בית-הדין הגדול
לערעורים בענינים האטורים בסעיף-מסנה 3) א) אפשר לערער ברשות
נסיא בית-המספט העליון לפני בית-המספט העליון".

כבר העירו כי לפי פסק-דין כזה אפשר
לחוסים אדם בבית-סוהר לגנח. נניח שפסק-הדין הוצא שלא כדין,
ההזנה לא הגיעה לידי הנמבע וכד'. האם אתם מודים כי בית-המספט המחוזי
יכול לבדוק כיצד ניתן פסק-הדין? הסתיקה בענין זה אינה בסדר. עליכם
להבהיר מה פירוש המלה "רשאי". האם בית-המספט המחוזי בודק את פסק-
הדין ומה הם גבולות הבדיקה. האם אפשר לפנות לבית-הדין הגבוה
לצדק נגד פסק-דין של בית-המספט המחוזי? האם את כל זאת אתם
רוצים להטאיר בפסגרת סעיף 6, מבלי להבהיר את כוונותיכם? אתם
חייבים להבהיר זאת.

אחרי כן רססה חס.

ד. טרי :
 חבר-הכנסת לורנץ אינו יכול לקבל חלק אחד ולהתעלם מן החלק השני. ליועץ המשפטי של הממשלה יש מעמד בתי-המשפט, ואם הוא רוצה להרחיב את פקודת בזיון בית-הדין על בתי-הדין הרבניים, עליו גם לתת סמכות כזו ליועץ המשפטי כנציג המדינה בתי-המשפט הרבניים. ז.א. לתת לו את האפשרות להסתמך כנציג החברה, כנציג המדינה, באותה מידה שיש לו עתה בכל בתי-המשפט האזרחיים.

ח. כהן :
 אני רוצה קודם-כל לענות לחבר-הכנסת רובין ואחר-כך לחבר-הכנסת לורנץ. אם חבר-הכנסת שנה מעיד על עצמו שהוא אינו יודיע סותר לו לא לדעת מה זו פקודת בזיון בית-המשפט אלא מפקילים אותה. אבל אני מתפלא על חבר-הכנסת רובין שלא זכר פקודה זו. אילו זכר אותה היית רואה שיש כאן העתקה, מלה במלה סטה שכתוב שם, בהבדל גדול אחד: שבית המשפט האזרחי כופה בעצמו בטאטר לציית לצוים שלו. מה שאין כן כאן. חבר-הכנסת ספירא מציע שבית-המשפט האזרחי, אחרי שיקול-דעת, יהיה רשאי - אבל לא חייב - לצוות על ציות לפסקי-דין מסוי - לא כולם - של בתי-הדין הרבניים.

וכאן אני רוצה לענות אגב אורחא, גם לחבר-הכנסת בגין. אין שום צורך, אלא אם רוצים להגביל את זה באופן סיוח, לומר שהצדדים רשאים להגיש את הבקשה לבית-המשפט המחוזי. ברור, ואף פעם לא התעורר ספק בכל בכל אותם השנים הרבות שהוראות נמצאות בתוקף: זה שיצא זכאי, שקיבל פסק-דין לטובתו, הוא רשאי להשתמש בהוראות של ההוצאה לפועל ובכפיית הציות בגד הצד המפסיד.

מ. בגין :
 לא התכוונתי לזה שיש רשות לצדדים להגיש את יבעה לפני בית-המשפט המחוזי. כוונתי היא, שאין להסאיר את היזמה כולה בידי בית-המשפט המחוזי אשר יהיה רשאי לדון בזה לאחר שהוגשה לו תביעה.

ח. כהן :
 לפי הנוסח הטובח בפנינו אין שום יזמה בידי בית-המשפט המחוזי. הוא אינו רשאי לאסות שום דבר על דעת עצמו, אלא אם החוק קובע זאת במפורש. אם זה אינו כתוב - הוא אינו יכול לעשות כך.

חבר-הכנסת בגין מציע הצעה אחרת, אשר אני כסלעצמי תומך בה בכל לב. הוא מציע שהיועץ המשפטי יתערב. אני תומך בזאת שתוך גישה אחת: אם ישנו מעיף כזה בחוק אשר על-פיו אפשר להוסיב את הבעל בבית-הסוהר, לתקופה בלתי-מוגבלת, זה פיתוי עצום בטביל כל אשה להוסיב את בעלה בבית- ותהיינה בקשות אין סוף לבתי-המשפט המחוזיים.

עצם טענתו של חבר-הכנסת רובין בקשר לפסק-דין סנימן שלא בפניו או שלא בדרך רגילה, שלא היתה שהות מספיקה לבטל את התבונן - הדברים האלה מצדיקים התערבות של האיגמטנציה המשפטית אשר בודקת את הדברים ומחליטה אם כדאי להטריח את בית-המשפט בענין זה. אך עצם טענתו אינה סוצדקת. אין לוטר שבית-המשפט המחוזי במקרים כגון אלה, אשר הזכיר אותם, היה מסתמס בסיקול דעת, אף-על-פא שהנתבע לא התבונן בגד התביעה. אתם יכולים להסוך על בתי-המשפט המחוזיים שלא יסתמסו במסכות כגון זו בקלות דעת. להיפך: הם יחסירו סאד, כפי שהנסיון הראה.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
26.8.1953

ח. כהן: עכשיו אני רוצה לומר מלי אחדות לחבר-הכנסת לורנץ. לפני שלוש שנים בדיוק, באוגוסט 1950, הציג מסדר המספטים הצעת חוק אשר לפיה תחול פקודת בזיון בתי-המספט על בתי-הדין הרבניים, עם זאת תינתן ליועץ המספטי הסמכות שיש לו בכל בתי-המספט האזרחיים להתערב בכל מספט אשר מתברר בבתי-הדין הדתיים. מסדר הדתות הסכים גם לתחולת פקודת בזיון בתי-המספט וגם לזכות ההתערבות של היועץ המספטי. אבל סן הדבר הזה לא יצא ולא כלום. אני סומע עתה מחבר-הכנסת ורהפטיג, שהרבנות מתנגדת בכל תוקף לכך שפקודת בזיון בתי-המספט תחול על פסקי-הדין שלהם; זאת אוטרת, האפשרות של כפייה מספטית אציות לפסקי-דין של בתי-הדין הרבניים.

חבר-הכנסת בגין מציע לנו כאן, שאם פסק בית-הדין על סתן גט או על קבלת גט כי אז בית-המספט המחוזי חאאצ רטאי לכפות על ציות לפסק-דין זה על-ידי הטלת המאסר. לזה מתנגדים הרבנים בתוקף רב, מפני שהם טוענים, שכפייה כזאת עלולה לפסול את הגט ולעשות אותו לגט פעוסה. מתי סותר הדבר הזה? רק באותם המקרים המעטים היוצאים סן הכלל אשר בהם בתי-הדין הרבניים מצווים לכפות, כאשר הם אינם מצווים לכפות, אלא סתם פוסקים שהבעל חייב לתת גט לאשה, או שהאשה חייבת לקבל גט מאישה, אסור, בכדי לא לפסול את הגט, לבית-המספט המחוזי לכפות על ציות לפסק-דין על-ידי הטלת המאסר. בהצעת חבר-הכנסת ספירא, נאסר, שרק אם ציוה בית-הדין לכפות איש יהודי לתת גט או אשה יהודיה לקבל גט פיטורין מאישה, רק אז סותר בית-המספט המחוזי לכפות גם על ציות לצו זה.

אם סותר לי להוסיף ולתת אומה האינפורמציה שהמספלה קיבלה ססגן סר הדמות בענין זה - הרי המקרים סבהם בית-הדין הרבני כופה (מלטון "כופין") על סתן גט או על קבלת גט טועטים: הם כופין על סתן גט בכל המקרים שהנשואין נערכו בניגוד לאיסור טפורט סבתורה - למשל, אם איש נשא אשה שהיתה נשואה למרצת. טנשוואיה הראשונים לא נתפרקו כדין. אז כופין על הבעל החדש לתת גט ועליה לקבל גט. הדברים אמורים לגבי כל איסורי ביאה כאשר אם נישא לאחות או כסכהן נישא לגרוסה. יש מקרים יוצאים סן הכלל סבהם הבעל יצא במרידה סוטאלית כלפי האשה והוא מונע סספה בזיון. כסותה ועונתה - כל 3 הדברים שהוא סתחייב בהם כלפי האשה. או שהאשה נמצאת במצב מרידה נגד בעלה באופן טוטאלי - לא באופן חד-פעמי - ובמקרה שהדבר הוכח בדרכי הראיה הכסרות, לפי המספט הרבני, לבית-הדין הרבני - דבר שהוא כמעט בלתי-אפשרי, מפני טבעינייה אלה ההודעה של צד סכנגד אינה סתפיקה, כי אין אדם ססים את עצמו רשע ולהוכיח בסני עדי-ראיה מדברים כאלה קרו, זה כמעט בלתי-אפשרי.

אם סותר לי להוסיף - את מה שאמר חבר-הכנסת ספירא לוותר הסרים - הרבנים אמרו, שאם יסבה הוראה כזאת בחוק סל הכנסת, כי אז ייתכן ויוכלו להרבות במקרים סבהם יכולים לכפות על הבעל לתת גט לאשה ועל האשה לקבל גט מאישה. נוסף למקרים היוצאים סן הכלל סבהם הם יכולים לתת צווי כפייה. זה מה שהרבנים הודיעו. כסוכן, זה אינו סתחייב אותם ועל אחת כמה וכמה אינו יכול חייב את הכנסת או לקסור אותה. אבל זאת אינפורמציה סרציתית סתהיה בפני הוועדה, כאשר היא באה לדון בהצעה זו. על כל פנים, הדבר הזה בסנע סן המספלה בנוסח, שהוצע על-ידי חבר-הכנסת בגין, ובוודאי בנוסח היותר רחב סל חבר-הכנסת לורנץ.

י. ספירא: ואני רוצה לומר דברים ברורים ביחס למתן סמכות סל בזיון בתי-המספט לבתי-דין רבניים. אני חושב שהנסק הזה הוא נסק חריף מאד, אם כי לא ססתמטיס כו בבתי-המספט לעתים קרובות. אולי אין ססתמטיס בו ססום שהוא חריף מאד. את הנסק החריף הזה אינני סוכן לססור למישהו זולת בתי-הדין האזרחיים סלנו. החוגים הדתיים במדינה טוענים שאסור לנו לפגוע בדין התורה לגבי נשואין וגטין וחליצה. אין דיני תורה על בזיון

26.8.1953

הדיון בחוק בתי-הדין הרבניים
(נסואין וגירוקין) תשי"ג - 1953

י. ספירא:

בתי המשפט ויהיה בזה פשוט שתן שלטון נוסף לבתי-דין מיוחדים, שאנחנו מקבלים אותם כפי שאנחנו מקבלים אותם. אבל אני בתור איש סקולארי אינני טוכן להצביע בעד זה.

מ. וילנר:

ט לי הצעה לפעיק 6, אשר איננה נמצאת בשטח שאנו מתווכחים עליו. לטען הסדר אקראי אותה. אזכיר רק, כי התיקונים שלנו טכוונים לטינולי יסודי של החוק. אנו מציעים לשנות את שם החוק ולקרוא לו "חוק נסואין והפרדתם".

בפעיק הראשון הצעתנו אומרת: "נסואין של יהודים בישראל יערכו: על-פי תורה לאלה הרוצים בכך, ובבתי-דין אזרחיים לאלה הרוצים בכך". אנו מציעים למחוק סעיפים 2, 8, 5. ופעיק 6 ינוסח כך: "ניסואין בישראל יופקעו בגט פטורין לפי פסק-דין של בית-דין דתי, או לפי פסק-דין של בית-משפט אזרחי בהתאם לרצון הנוגעים בדבר".

אנו מציעים למחוק סעיפים 7, 8, 9 ולהוסיף אשר המשפטים יהיה פטורה על ביצוע החוק ולהתקין תקנות טמאימות לביצוע.

ס. בנין:

קיבלתי אינפורמציה מחבר-הכנסת ספירא, והקשבתי לדבריו של היועץ המשפטי. אך הפצימות היא שונה מזו. הטצימות היא פרה פאד בקשר עם סתן גט פיסורין, כאשר המדובר הוא במקרים של כפיית גט פיסורין על סני הצדדים טסום שהניסואין לא תפסו. זו בעיה רצינית ואני פניח שאין היא סופיעה לעתים תכופות בחיים. אולם, לעתים תכופות פאד סופיעה מצלנו תופעה לגסרי אחרת. בני-הזוג רבו ונפרדו. כל אחד הלך לדרכו, כל אחד מהם למעשה התחיל לחיות בטצב של קונקובינט; צד אחד אינו רוצה לאפסר לצד השני להתחתן - או שאינו זותן לו או שאינו מקבל גט. לעתים קרובות זה בא על רקע כספי, למעשים על רקע של בקטנות. מה קורה אז? בניח סכבר אחרי טאמצים רבים של אחד הצדדים הטעונינים הצד השני נעתר ומוטיע בפני בית-הדין הרבני ובית-הדין הרבני, סתוך התחטבות בטצימות פסק על סתן קט או על קבלתו. על-פי אותו הנוסח עלול פסק-דין זה - אם לא יינתן צו מיוחד על-ידי בית-הדין הרבני - להסאר פעורטל סתכנו, טצב הקונקובינות יסאר, הצרות תטטכנה, האיט כבול, אאשה כבולה. אני סובר שזה טצב של הפקרות. טסום-כך אני סתכוון למצימות. אני חוטב טאם בית-הדין הרבני פסק על סתן גט יש להוציא לפועל פסק-דין זה. ואם אחד הצדדים סטרב וכובל את הצד השני יש לבפות אותו שימנע טן הסירוב.

טסום-כך, כל הכבוד לרבנים - אינני סובר שדרוש צו-כפיה מיוחד. פסק-הדין שלהם הוא הנותן. ואם נקבל את התיקון הזה - אני טסח שיש הסכמה על התיקון שהיועץ המשפטי יגיס התביעה - הוא יראה אם יש מקום להגיס תביעה לבית-המשפט המחוזי, לכפות את ביצוע ההוראה. אנו לא נרע לבית-הדין הרבני. אנו ניסיב למטפחה יהודית - לבל תהיינה טטפחות בישראל ללית דין וללית דין, לבל יוקטו ילדים כפי שהם טוקטים. שניהם חיים חיי-אימות עם אחרים, איט אינו סתערב והרבר נטטן שנים. זו בעיה רצינית ואפסר לפתור אותה על-ידי הצעתי. אין צורך בטתן צו כפיה - היועץ המשפטי יגיס את התביעה.

סר המשפטים פ. רוזן:

המשפטי שהחוק הזה חלף על מקרים מיוחדים ונתן את הגט - לפי דעת הרבנים זהו גט פעוטה, ולפי דעתם הם עוד נסואים, והם לא ישיאו אותם עוד הפעם.

ז. ספירא:

בסקרה של קונקבינות זה אחד המקרים שכופיין.
את זאת יכולים להוכיח בכל פעם.

ח. כהן:

אינני יודע אפילו על סקרה אחד שכפו על
קונקובינות.

ט. סנה:

הצעתי היא: ציווה בית-דין מומסן בספק-דין
סופי על מתן גט-פייטורין ולא ציית אחד הצדדים
לצו, בטלים הנישואים עם תום ששה חדשים סיום מתן הצו.

י. לורנץ:

לא קיבלתי שום תשובה ואינני רואה כל דאגה
מצד הוועדה המחוקקת חוק זה בקשר לאפשרות
של ביצוע עניינים אלה, אשר אנו מוסרים אותם למסכותם האקסקלוסיבית
של הרבנים. כיצד יוכלו להכריח את הנתבע להופיע בפני בית-הדין הרבני,
אם לא יעמוד לרשותם חוק בזיון בית-הדין? כיצד יכדיחו את העדים להופיע?
אנו נביע לכך שהטעם של הפרדה ייטשן שנים על גבי שנים - וישנם מקרים
כאלה. אם מחוקקים חוק - יש לדאוג לאפשרות ביצועו. היועץ המספסי צודק
כאשר הוא אומר שאי-אפשר לכפות אם אין צו-כפייה מפורט. אך לא לזה
התכוונתי. אני טוען שיש לתת מסכות של סגורות פתח-הדין לבתי-הדין
הרבניים.

חבר-הכנסת ספירא טוען שהנסק הזה הוא חריף
סדי, ובכלל-זאת הוא מוכן למסור אותו לכל מיני בתי-דין שיש להם מסכות
לדורות בדיני-מטובות גרידא, ולעומת זאת אין לו אטון בבית-דין שלם הוא
מוסר את המסכות לדון באחד הדברים החשובים ביותר - אליבא דכל הדעות -
בעניני אישות. אם כך הוא הדבר - החוק הזה הוא אטליה ותו לו. אנו
מפקירים את כל האזרחים, בלי יוצא-סן-הכלל, אשר זקוקים לחוק זה.
הטעם יימסך כפי שהוא כיום, הדבר נססך שגיר האין אפשרות חוקית להכריח
את הצדדים להביא את הדבר לידי גמר. אינני יכול להבין את הדבר, אלא
אם יש כאן ענין של פרמטיג'ה. (ר. סדי: תספיע על הרבנים).

יא.

חבר-הכנסת ורהפטיג איננו כאן כרגע. אבל גם
אני/בטעם עם הרבנים ומקבל מהם אינפורמציה. אני לא שמעתי על דבר שה.
אני יודע שהם דורשים את המסכות הניתנת בפקודת בזיון בתי-הדין, הם
דורשים אותה בכל תוקף ואומרים "שופטים ומוסרים מתן לך בכל שעדיך".
הם אינם יכולים לפסוק בעניינים אם אין להם אפשרות של ביצוע אלטנרין.

אשר להערותו של חבר-הכנסת סדי, בקשר למסכותו
של היועץ המספסי. אינני חושב שמדובר כאן בזה שהיועץ המספסי יתערב
בעצם טהלך המספס. בדרך-כלל היועץ המספסי של המטטלה אינו חייב להיות
מוסחה בהלכות התורה, והוא אינו יכול להתערב בבית-הדין הרבני. הסדובר
הוא בכפייה של הוצאה לפועל של פסק-דין, ופה ישנם כמה עניינים טכניים
וענייניים פרוצדוראליים, שהיועץ המספסי רוצה להביע את דעתו בהם -
ואין הם נכנסים לתחום הקוטפלס התורני. אני חושב שבענין זה לא תהיה
כל התנגדות מטעם הרבנות. היא לא תתנגד למתן מסכות ליועץ המספסי במה
סנתע לפקודת בזיון בתי-הדין. אני מבקש מאת חברי-הוועדה להתחשב בדבר
הזה ולא לעשות חוק זה פלסטר.

יב. בנין:

אני מציע למחוק את תקופת הטעבר.

יג. הלל:

אני מציע להסתפק בשלושה חדשים.

יד. ספירא:

אני בעד ששה חדשים. המוסחים לדבר אומרים
כי לעתים קרובות, בטסך מספר חדשים הבעל
נכנע ונותן גט. איננו מעוניינים להוסיב אנשים בבתי-הסוהר. דיברתי עם
עורכי-דין הסופיעים בבתי-המספס ועם סגן טר-התות, וכל אלה המצויים אצל
הדבר הזה, כולם אומרים שהזמן המתאים הוא ששה חדשים.

האם מוכרח להיות ענין של "לכפות" פסק-דין?
האם לא יכול להנתן פסק-דין קודם, ואחר-כך

י. קליינבוך:

צו של בית-הדין לכפות?

יש כאן ענין מטרואלי. אין דומה ענין הכפיה
פסק-דין על קבלה גט. הענין הזה של
כפיה, שכופין אדם לתת גט או לקבל גט הוא ענין אחר צריך להופיע בעצם
פסק-דין, מפני שמבחינה מטריאלית פסק-הדין שונה מפסק-דין רגיל למתן או
קבלת גט שלא בדרך כפיה. אפילו עד היום, כאשר לא איתה אפשרות לכפות מס,
היו כותבים בפסק-הדין "כופין", אף-על-פי שזו היתה טלה ערטילאית לגמרי,
מפני שטלה "כופין" היא הקובעת. לכן זה צריך להיות בפסק-הדין גופא.

ח. כהן:

נתאר לעצמנו שבית המשפט נתן צו על זה שהוא
צריך לתת גט לאשתו. אחר-כך באו לבית-הדין
הרבני והביאו בפניו עובדות, שזה סקרה שצריך לכפות. הרבנים לא יגידו:
פסקנו ולא פסקנו על כפיה. הם עלולים בפסק-הדין הסני להגיד "כפיה".

י. טפירא:

הם אינם יכולים לתת צו כפיה בתור אמצעי
להוצאה לפועל. צו הכפיה צריך להיות חלק
אינטגרלי של פסק-הדין - יחדת איכו שווה כלום.

ח. כהן:

אני מציע למחוק את סמכות התואר "יהודי".
כן אני מציע לכתוב במקום "לכפות" במאמר,
לכתוב "לכפות על הצד שאינו מציינת".

מ. בגין:

אני מציע להחליפה במחיקת היות "מ" ולכתוב
"לכפות".

ח. כהן:

האם אפשרי, לאחר מתן פסק-דין רבני, אשר
אינו כופה, לבוא באותם הנימוקים לבית

ח. רובין:

הדין ולדרוש כפיה?

אם בית המשפט נתן פסק-דין למתן גט כפיה,
בזמן שצריך היה לתת פסק-דין כפיה - האשה
יכולה לערער בפני בית המשפט לערעורים והוא מעביר זאת לבית-הדין הרבני.

ח. כהן:

אני מוותר על העיף קטן (ג) בנוסח שהצעת
למעוף 4 ומסתפק בעיפים קטנים (א) וב(ב)

ח. רובין:

אני מציע למחוק את הסלים "על-פי בקשת
היועץ המשפטי".

ז. ורהפטיג:

אני מציע להוסיף, לא רק לפי בקשת היועץ
המשפטי, אלא לפי בקשת אחד הצדדים.

ס. לורנץ:

(1) לדחות את הצעתו של חבר-הכנסת לורנץ שדיני בזיון
בית-דין יחולו על בתי הדין הרבניים.

ת. רחל ט:

המתייגות לחבר-הכנסת לורנץ.

(2) לדחות את הצעתו של חבר-הכנסת ס. סנה האומרת: "צווה
בית-דין מוססן בפסק-דין סופי על מתן גט פיסטורין
ולא ציית אחד הצדדים לצו, בטלים הנישואין עם תום
סשה חרטים מיום מתן הצו.

המתייגות לחבר-הכנסת סנה.

(3) התחייבות של חבר-הכנסת ח. דוביז' - יזמרת: (א) נגד פסק-דין של בית-המספט המחוזי בענין המסדרים בסעיף מסכה (א) זכות ערעור לפי-המספט עליון. (ב) נגד פסק-דין של בית-דין הבג"ד - זכות ערעור לבית-הדין הרבני הגדול לערעורים.
התחייבות לחבר-הכנסת ח. דוביז'.

(4) לדחות את הצעתו של חבר-הכנסת ס. זילבר האוטררת: "ניסוחין בישראל יוסקעו בגם פיסורין לפי פסק-דין של בית-דין דתי או לפי פסק-דין של בית-דין אזרחי בהתאם לרצון הנובעים בדבר".
התחייבות לחבר-הכנסת זילבר.

(5) לקבל את הצעתו של חבר-הכנסת ס. בגין להוסיף אחרי המלים "רסאי בית-מספט מחוזי" את המלים "לפי בקשת היועץ המספטי של המטסלה".
(6) לקבל את הצעתו של חבר-הכנסת ס. בגין לסחוק את התווד "יהודי".
(7) לדחות את הצעתו של חבר-הכנסת בגין לבטל את תקופת-המטעבר.

(8) לדחות את הצעתו של חבר-הכנסת בגין האוטררת: "פסק בית-דין רבני על סתן גס או קבלתו".

(9) לקבל את ההצעה האוטררת: לסחוק את האות "ס" במלה "לכפותם".

(10) לדחות את הצעתו של חבר-הכנסת ז. ורהפטיב לאוטררת: לסחוק את המלים "על-פי בקשת היועץ המספטי של המטסלה".

התחייבות לחבר-הכנסת ז. ורהפטיב.

(11) לדחות את הצעתו של חבר-הכנסת ס. לורנץ האוטררת: להוסיף למלים "היועץ המספטי של המטסלה" את המלים "או אחד הצורדים".

התחייבות לחבר-הכנסת ס. לורנץ

(12) לקבל סעיף 6 בנוסח הבא:
ציווה בית-דין רבני בפסק-דין דופי לכפות איש לתת גט-פיסורין לאשתו או אטה לקבל גט-פיסורין מאיטה, רסאי בית-המספט המחוזי, כתום 6 חדשים מיום סתן הצו, על-פי בקשת היועץ המספטי למטסלה לכפות במאסר לציית לצו.

ס ע י ף 7 :

=====

בסעיף 7 יס להוסיף את המלים "על-פי בקשת היועץ המספטי למטסלה" אחרי המלים "רסאי בית-המספט המחוזי", כפי שהדבר נתקבל בסעיף 6.

אני מציע לסחוק סעיף זה. ס. סגה:

הצעת חבר-הכנסת ס. סגה לסחוק את הסעיף לא נתקבלה.

הדיון בחוק בתי-הדין הרבניים
(נישואין וגירושין) תשי"ג - 1953.

ד. לורנץ:

אני מציע להכניס כאן את דיני פקודת בתי-ההסדר, כדי שגם בתי-הדין הרבניים יוכלו לצוות על הבאת אדם היושב בטאמב לבית-הדין הרבני. במקרה הידוע של יעקובוביץ, כאשר בית-הדין הרבני ביקש להזמין, נתן היועץ המשפטי צו לנהוג בהתאם לחוק - ופירוש הדבר שלא הביאו אותו לבית-הדין.

ה. כהן:

בפקודת בתי-ההסדר נאמר, שסופס יכול לדרוש את הופעתו של אסיר בפניה לצורך דיון אחר. אני אסרתי במקרה של יעקובוביץ, שההזמנה של בית-הדין הרבני תוכא בפני בית-המספט המחוזי, אסר יכול - אם ירצה - לצוות לסלוח את האיס הזה. הבקשה הזאת באה לפני סופס בדרך הרגילה והוא ציזה לסלוח את יעקובוביץ - והוא בטלח.

בהזדמנות זו אני מבקש לתקן את הניסוח שקיבלנו בסעיף 6 ו-7 האומר "על-פי בקשת היועץ המשפטי לטטסלה" הכוונה היא לאו דוקא לו, אלא גם לסליחו. אני מציע לכתוב "היועץ המשפטי או בא-כוחו".

י. ספינדל:

כוונת ההצעה היא לגן על תסה, וזאת גם מטרת החוק. בית-המספט אינו יכול להתחבב כדברים ערטילאיים אסר אינם כתובים בחוק, וזאת היא הסיבה אסר מוסרים את זה לסיקול דעתו של היועץ המשפטי של המססלה. אני בתור אזור איננו יכול להספנס לכך שהדבר יהיה נתון לסיקול דעתם של כל האנשים הנקראים באי-כוח של היועץ המשפטי. ישנם דברים סועטים בחוק אסר ניתנו לסמכותו של היועץ המשפטי עצמו. אני מקוה סייהו מעט כאד מקרים סייהיה צורך בזה. אבל אם יצטרכו להסתמס בנסק החטור הזה - לא הייתי רוצה שכל קצין מססרה וכל סגן עוזר לפרקליט נפה יעסה זאת. היועץ המשפטי בעצמו יסקול את הדבר.

ה. כהן:

אני מקבל את ההנחה הזאת.

ה ר ח ל ט:

1. לדחות את הצעתו של חבר-הכנסת ס. סנה האומרת: ציזה בית דין רבני בפסק-דין סופי לכפות איס לתת חליצה לאלמנת אחיו, ולא ציית האיס לצו בטסן ססה חדסי, לא ימנע אי-קיום החליצה את נסואיה של האלמנה.

הסתייבות לחבר-הכנסת ס. סנה.

2. לדחות את הצעתו של חבר-הכנסת ח. רובין האומרת:

בכפופות להוראות חוק זה יהיו עניני המעמד האיסי של יהודים בישראל המפורטים בסיון 51 לדבר הסלד במועצתו על ארץ-ישראל 47 - 1922 - למעט כל עניני ירושות, עזבוניות ונישואות וסיון 51 בסיון היחודי של בית-המספט המחוזי - בסספוסן של בית-הדין הרבני לאחר שכל הצדדים הביעו בכתב את הסכמתם לכך.

3. לקבל סעיף 7 בנוסח הבא: ציזה בית-דין רבני בפסק-דין סופי לכפות איס לתת חליצה לאלמנת אחיו, וסאי בית-המספט המחוזי, כתום ססה חדסי סיום מתן הצו, על-פי בקשת היועץ המשפטי למססלה לכפותו בטאמר לציית לצו.

הדיון בחוק בתי-הדין-הרבניים
(ניסוחין ובירוסין) תשי"ג-1953

ס ע י פ
=====

ט. בגין:
קצרה מינתי טהבין סעיף זה. אם היה זמן לערער והזמן לא נוצל, כל איש חוק יודע ספק-הדין נכנס לתוקפו, כלומר הוא סופי. לכן הסעיף הזה הוא סיותר.

סנית, מה פירוטן של הקלים מספטט סוסגר "אם ספק-הדין ניתן לערער". אתם רוצים לקבוע שייתכן שלא יהיה ערער. בענין הערער נלחם בכל מקרה וסקרה. כל אזרח רשאי להגיש ערער על כל ספק-דין.

אני מציע או לסחוק את סעיף 8 בכללו. ואם בכלל קיים ספק סאפט להגיש ערער לגבי ספק-דין הניתן לפי סעיפים 6 ו-7 - לנסח בספורט, סאפט להגיש ערער על כל ספק-דין על-פי סעיפים 6 ו-7.

י. קליבנוב:
זכוריסילי הימים, לפני יותר מ-30 שנה, כאשר באנו לייסד את בתי-הדין הרבניים ואת הרבנות הראשית, כשה תתנגדו הרבנים לעיקרון של הערער. בקוסי רב, בעזרת הסטלה עלה בידי הציבור הנאור והסתקדם להתגבר על התנגדותם של הרבנים לענין זה. הייתי ספח סאד אילו באסר כאן בספורט שיש זכות ערער על ספק-דין בענינים אלה.

ז. ורמפטיג:
אני מציע לא לכלול כאן סעיף ספורט בענין זכות הערער. לסעה קיימת זכות זו ובתקנות של בתי-הדין הרבניים יש פרק שלם על ערעורים. (י. קליבנוב: האם התקנות של בית-הדין סחייבות לסעה את כל בתי-הדין הרבניים). הצהרתי כבר שהם סחייבים את כל בתי-הדין הרבניים. באותה סידה אפטר גם לסאול אם כל התקנות נסחרות בבתי-הספטט. הרבנות הראשית עומדת על הסטטר והיא סוציאה עתה הוצאה חדשה של התקנות. אני סתנגד לכן סהחוק יתערב בעניני פרודורה פניסית של בתי-הדין הרבניים, היות והענין סגע לדין דתי.

י. ספירא:
כל הסאלה של חבר-הכנסת בגין סקודה באי-הבנה. אנחנו חיים בסטגרת של טונחים סספטטיים ואיננו יכולים לסטרת מהם. הסונח של ספק-דין סופי (פאיל ג'אג'מנט) אינו ספק-דין סאין עליו ערער. אם בית-הספטט קובע סראובן חייב לסלם לסטעון 500 ל"י - ספק-הדין הזה הוא סופי, אם כי אפטר עדיין לערער עליו. לכן, צריך היה להגדיר מה לצורך הדבר הזה ספק-דין סופי, סמו ספק-דין סניתן לערער, ספני סיסנו ספק-דין סאינו ניתן לערער. נביח, ביסטה אטה בבית-דין לכפות לתת גם ובית-הדין סרב. הלכה האטה וערעה בפני בית-הדין לערעורים וסט החליטו לכפות - על ספק-דין זה אין ערער. לכן, בא כל הדבר הזה.

א. ירין:
אני מציע לנסח סעיף 8 כך: לצרכי הסעיפים 6 ו-7 ייחשב ספק-דין סופי כסאין עוד בית-ספטט לערעורים או סזו אינסטנציה ערער עליו, או סזה ערער סל אחרת, ועבר הזמן ולא ערערו.

י. ספירא:
אני מציע לקבל את הנוסח של ד"ר ירין.

ה. ח. ל. ט:
לקבל סעיף 8 בנוסח הבא: לצרכי הסעיפים 6 ו-7 ייראו ספק-דין כסאין עוד ערער עליו.

ס ע י ף 9 :

=====

ש. לורנץ:
אני מציע שלבתי-הדין תהיה סמכות שיפוט
ייחודית בענין הקדשות. דבר זה היה
קיים בדבר המלך במועצתו, ואינני יודע מדוע לא אכנס לחוק שלנו. לדעתי,
הסעיף הזה שייך לחוק זה.

א. ידין:
אני מתנגד להצעתו של חבר-הכנסת לורנץ.
ענין ההקדשות מופיע בסעיף 53 של דבר
המלך במועצתו כאחד הדברים של הסיפוט הייחודי של בתי-הדין הרבניים.
בסעיף 9 כתוב שבכל ענין דרושה הסכמה של הצדדים. זאת היתה כוונה
ההצעה, לומר מה הדברים הכלולים בסיפוט הייחודי.

ב. ורהפטיג:
כאן ישנה טעות. גם אמרתי את הדברים באלה
דברי הפתיחה שלי. סעיף 51 קובע מהם
הענינים של מעטם אישי. אין פה שום דבר על עניני הקדשות דתיים ואין
הם בכללים בעניני המעמד האישי. עניני ההקדשות הדתיים נזכרים בסעיף 53 -
סיפוט ייחודי בכל ענין הנוגע לווקף או להקדס. היה ברור לנו, לסנסחי
החוק, למעלה מכל ספק, כי אין החוק נוגע לבעיה של הקדשות דתיים, מפני
שהיא ניתנת על-פי בדיקה: מי שרוצה, ילך לבית-משפט חילוני ויביא שירצה
ילך לבית משפט דתי.

א. ידין:
אני מקבל את זה.

ז. ורהפטיג:
בדברי ההסבר היתה טעות ואני תקנתי אותה.
יתכן, שיט צורך לתקן כאן, אם גם ד"ר ידין
סעה.

ס. לורנץ:
אני מבקש להעמיד את הצעתי להצבעה, למרות
הטבתו של חבר-הכנסת ורהפטיג.

ה ר ח ל ט:
לדחות את הצעתו של חבר-הכנסת לורנץ לכלול סעיף בענין שיפוט
ייחודי בבתי-הדין הרבניים בקטר להקדשות.

הסתייגות לחבר-הכנסת ס. לורנץ.

ט. לורנץ:
אני מבקש לכלול סעיף בקטר לריטום צוואות.
אני מבקש לקבוע סמכות ייחודית בענין זה
לבתי-הדין הרבניים.

ה ר ח ל ט:
לדחות את הצעתו של חבר-הכנסת לורנץ לאשרר צוואות
של יהודים ילא בסיפוט הייחודי של בית-דין רבני.

הסתייגות לחבר-הכנסת ט. לורנץ.

ט. לורנץ:
אני מציע הצעה אלטרנטיבית: לתת סמכות
ייחודית לאישור צוואה אם המצווה ביקט
לדון בצוואה לפי דיני תורה או סציונה לססור הצוואה או הנהלת העזרון
לבית-דין דתי.

ז. ורהפטיג:
האם אין זה כלול באופן עניני בטלים
"שכל בעלי הדין יסכימו"? כי ברבע שהוא
עורך את הצוואה הוא בעל הדין היחיד. באופן הגיוני אפשר לכלול את זה
כתוספת לסעיף 9.

זה אינו נכלל בסעיף 9.

ח. כהן:

לדחות את הצעתו של חבר-הכנסת ס. לורנץ האומרת:
איסור ציונותו של יהודי יחא בסופוטו של בית-דין
רבני אם המצווה ביקס לדון בצוואתו לפני דין-תורה
או לסטור את הנהלת עזבונו לבית-דין דתי.

ה ר ח ל ט:

הסתייגות לחבר-הכנסת ס. לורנץ.

ס. לורנץ:
אני מציע להכניס סעיף, לפני סעיף 9, סיקבע,
כי בכל מקרה של רישום בבית המספס כאשר מתעוררת
שאלה בקשר למעמדו האישי של האדם אם הוא יהודי או לא - תבוא השאלה בפני
בית-דין רבני והוא יחליט.

לדחות את הצעתו של חבר-הכנסת ס. לורנץ האומרת:
שאלת מעמדו האישי של האדם יואם
הוא יהודי או לא - תבוא - לפני בית-דין רבני

ה ר ח ל ט:

הסתייגות לחבר-הכנסת ס. לורנץ.

ס. בגין:
היה לי תמיד הרוסס, שכאשר מדובר במזונות הכוונה
היא לאשה, וכאשר אוטרים "כלכלה" הכוונה היא
לילדים. אם כך הוא הדבר - רצוי להסתמס בנוסח זה גם פה.

ח. כהן:
אתה טועה. יש כאן דק ענין של תרצום בפסס
של המלים "אלימוני" ו"סיינסננס".

ס. בגין:
אם כך הדבר אני מסיר את הצעתי.

בקשר לסעיף 9 יש לנו שתי הצעות. ראשית, למחוק
את המלה "יהודים" לאחר המלים "המעמד האישי של...". ההצעה השניה היא,
לכתוב את המלים "דבר המלך בטועצתו" בין טרכאות כפולות.

ס. הלל:
אני מציע לכתוב במקום "המפורטים" את המלה
"כמפורט". זה יפתור את הבעיה.

ה ר ח ל ט: (1) לקבל את הצעתו של חבר-הכנסת ס. בגין להכניס בטרכאות
כפולות את המלים "דבר המלך בטועצתו".

ס. הלל: (2) לקבל את הצעתו של חבר-הכנסת /לכתוב במקום המלה
"המפורטים" את המלה "כמפורט".

ג. טרי:
אני מציע לכלול בסעיף 9 פסקה הקובעת סעיף 47
של דבר המלך בטועצתו יסאר בתקפו לכל דבר.

ח. כהן:
אין צורך בזה.

א. ידיו:

אני רוצה להציע שני תיקונים טכניים:
 ענין השיפוט של בתי-הדין הרבניים נדון
 בדגש לא רק בקשר לדבר המלך בסועצתו, כי אם גם בנוגע לדברים מסויימים
 בפקודת הירושה. כדי להבהיר את הענין, וכדי לסנוע סתירה אני מציע
 להוסיף אחרי המלים "דבר המלך בסועצתו על ארץ-ישראל 1947, -1922
 את המלים "ופקודת הירושה".

התיקון השני הוא, בשורה האחרונה של סעיף
 זה כתוב "לאחר שכל בעלי הדין יביעו את הסכמתם לכך". בדבר המלך בסועצתו
 לא מדובר על בעלי הדין, כי אם על הצדדים, ואני הייתי מציע לכתוב גם
 כאן "אם הצדדים באו לידי הסכם".

(אחרי-כן רשם בס)

לפני כן רשמה חמ.

בש.

ח. רובנין:
אני מציע שלשון סעיף 9 תהיה: "בכפיפות להוראות חוק זה, יהיו עניני המעמד האישי של יהודים בישראל, כמפורט בסעיף 51 מדבר-הסלך-במועצתו על ארץ-ישראל 1922 - 1947, למעט כל עניני ירושות, עזבונות וצוואות שיהיו בסיפוטו היחודי של בית-משפט-המחוזי, בליפוטו של בית-הדין, הרבני לאחר ייכל הצדדים לענין הגיעו בכתב הסכמתם לכך".

יסגם כאן עני לינויים לעוטת ההצעה: ראשית - ההסכמה צריכה להיות בכתב, ושנית - לעניני ירושות, עזבונות וצוואות יהיו במסכות יחודית של בית-המשפט-המחוזי.

כן אני מציע לבוסיף הוראה, שבהתאם לחוק זה, יהיה כל צד רשאי להיות טיוצג על ידי עורך-דין ללא הגבלה, כי אין הדבר טובטח לפי הטצב הקיימ.

הצעות

הצעת חבר הכנסת רובנין בענין ירושות, עזבונות וטזונות - לא נתקבלה
הסתייגות לחבר הכנסת רובנין.

הצעת חבר הכנסת רובנין בענין הצורך בהסכמה בכתב - לא נתקבלה
הסתייגות לחבר הכנסת רובנין.

ז. וורמפטיג:
בענין הצעת חבר הכנסת רובנין בנידון ייצוג על-ידי עורך-דין: ראשית - בוחנים אפשרות לכל עורך-דין להופיע, אולם יש לקבל רשיון לכך מבית-הדין הגדול לערעורים, כפי שיש צורך לקבל רשיון עורך-דין לשם הופעה בבתי המשפט האזרחיים. שנית - הדבר אינו נוצע לכאן, ועד כמה שידוע לי יהיה כתוב בתקנות החדשות של בית-הדין הרבני, "עורכי-הדין המוסמכים במדינה יוכלו להופיע גם בפני בית-דין זה.

בקשר להצעת סר ידין לציין את חוק הירושות: האם לא צריך גם לציין את חוק יווי זכויות האשה?

סר ויינס:
בחוק יווי זכויות האשה מדובר על חוק שריאלי ולא על סכות פרוצדורלית.

ז. וורמפטיג:
אני מתנגד להחלפת המושג "בעלי דין" ל"צדדים". דבר זה ירחיב את המושג, ולא יהיה לדבר סוף.

ט. בנין:
אני מצע להקמיר "בעלי דין", אולם להוסיף: "ואם אין התנגדות מצד צדדים טעונינים". אני מסכים להצעה בדבר הופעת עורכי-דין, אולם אין היא מייכת לענין זה.

י. ספירא:
אני סבור הרבנים רשאים לבדוק אם עורכי-הדין המופיעים בפניהם הם בעלי מושג בבעיות הנידונות. המציאות היא למעשה, שאין ספידים על הוראה זו, ומופיעים בבתי-הדין הרבניים גם עורכי-דין לאינם יודעים את החוק העברי הנידון.

נס.

סר. ח. כהן: גם בשל העברית הטובה יותר וגם בשל הדיוק המשפטי, הייתי מציע לוטר: יהיה לבית-הדין הרבני שיפוט אם כל מי שיש לו ענין במשפט הביע הסכמתו לכך.

י. ספירא: ענין בדבר יכולי להיות להרבה אנשים, ואני מציע לוטר: הצדדים הנוגעים בדבר.

ה צ ד ב ה
=====

ה הצעה לכתוב הצדדים הנוגעים בדבר - נ ת ק ב ל ה

הצעת חבר הכנסת רובין, בדבר ייצוג על-ידי עורך-דין ללא הגבלה - לא נתקבלה הסתייגות לחבר הכנסת רובין.

ט. לורנץ: אני מציע להוסיף, שהסכמת האפוטרופוס בקטנים ופטולים תועיל לסתן הסכמות לבית-הדין הרבני.

סר. ח. כהן: נכון שללא הודאה כזאת לא תהא הסכמת האפוטרופוס מספיקה כדי לתת סמכות, אבל לעצם הענין אינני תוסך בהצעה שתנתן לו סמכות כזו.

ז. וורהפטיג: אינני מסכים לפירוש זה של החוק שניתן על-ידי השופטים האנגליים, אבל נראה ענין זה לבתי המשפט.

הצעת חבר הכנסת לורנץ - לא נתקבלה הסתייגות לחבר הכנסת לורנץ.

ט. לורנץ: אני מציע להוסיף, לבית-הדין הרבני תהיה סמכות לדון בכל עניני סמוכות אם כל הצדדים יסכימו לכך. ישנם אולי 10 גלפיים יהודים בארץ הרוצים להתדיין רק לפי דיני התורה בתביעות שבטון, ואילו בבוררות צריכים הם לקבל גם את אישור בית-המשפט.

ט. בנין: אנו דנים בחוק גירושין ונישואין, ולכן אין ענין זה זה שייך לכאן בלל.

הצעת חבר הכנסת לורנץ - לא נתקבלה הסתייגות לחבר הכנסת לורנץ.

ט. חזני: לסת סתן ולידציה לפסקי-דין בעניני גירושין שניתנו לאחר קום המדינה ביחס לאנשים שאינם רטומים בפנקס כנסת ישראל, אני מציע להוסיף סעיף בנוסח זה:

פעולה שנעשתה על-ידי בית-דין רבני בתקופה שבין יום הקמת המדינה לבין יום הכנסת חוק זה לתקפו, לא תפסל בשל כך בלבד. שבעלי הדין לא היו בתיבי ארץ-ישראל או לא היו רשמיים בפנקס כנסת ישראל.

ב.ד.

ח. רבנין: הצעה זו מיותרת, כי בית-המשפט העליון קבע עוד בתקופת הסנדט ייצגם מטירת הבט אינו מקט מלפטי, ולכן אם הצדדים מבצעים אותו לטרות בית-הדין ההגליט עליו אין לו סמכות לכך - עצם הביצוע הוא בר-תוקף.

י. שפירא: אין ספק שדרושה ולידציה, אולם יש לוסיף לה סייג: ישנם מקרים בהם קבע בג"צ לפסק-הדין אינו בר-ביצוע, ואין להחיות פסקי-דין כאלה לכוטלו.

מר ח. כהן: אני מטכים להצעת חבר הכנסת חזני, ללא הסייג של חבר הכנסת שפירא. איני יודע מדוע לגבי בעל ההצליח להשתמש מתשלום סזונות מכיוון שהיא לו כסף לשכור עורך-דין ולקבל מבג"צ צו החלטי בגד פסק-הדין - יהיה פסק-הדין בטל, ואילו במקרים אחרים ניתן עכ"יו תוקף לפסק-הדין הרבני.

אני מציע נוסח לונה במקצת להצעת חבר הכנסת חזני: פעולה ינעשתה בתקופה שבין יום ה' באייר תש"ח (14.5.42) ויום תחילת תוקפו של חוק זה, והיו רואים אותה כאילו נעשתה כדין אילו ביום עשייתה עטר חוק זה בתוקפו, רואים אותה כאילו נעשתה כדין. נוסח זה נותן אישור גם לפגמים אחרים, נוסף לענין הנתיבות והחברות בכנסת ליראל.

י. שפירא: אני עומד על הסייג להצעתי. אנו צריכים, כטדיניות, לא לפגוע על-ידי חוקים בדברים שנחתכו בין צדדים על-ידי פסקי-דין לל בתי-המשפט. מאידך נשיא ההוצצה לפועל הוא פקיד אדמיניסטרטיבי, ואת החלטותיו אפשר לשנות.

אני מקבל איפוא את הנוסח של היועץ-המשפטי, אולם אני מציע להוסיף: אולם הוראות סעיף זה אינן באות לפגוע בפסק-דין שניתן על-ידי בית-המשפט העליון בשבתו כבית-דין גבוה לצדק.

ע. אסף: אני מתנגד להצעת חבר הכנסת שפירא, כי אם לא התפנינו להכניס בזמן את השינוי הזה, שכולם מודים בצורך בו, עלינו לתקן את הצגם באופן רטרואקטיבי מאז קום הסדינה.

ח. רבנין: ברצוני להזהיר מקבלת החלטה בענין זה עתה, כאשר איש אינו יודע עדיין מה חקף תחולתה של ההצעה. ישנם, למשל, מקרים שאדם אשר אינו רשום בפנקס כנסת ישראל הוזמן להתדיין בפני בית-הדין הרבני, אולם בהסתמכו על חוקי הארץ לא הופיע בפני בית-הדין, לא התגבון, מתוך כוונה לתקוף את שוק הדין כאשר ישוהו להוצאה לפועל. לפי ההצעה שנשמעה כאן, יינתן תוקף לפסק דיין זה, לטרות שהאד לא התגבון כלל, על פי זכות שהיתה לו כחוק.

ח. רבנין: אני מציע לנסח את ההצעה בצורה לון: ניתן בזה תוקף לפסקי-הדין של בתי-הדין הרבניים, שלא ניתן להם תוקף מחמת הטענה כי אחד הצדדים לא היה רשום בפנקס כנסת ישראל.

מר ח. כהן: בסביל חברי הוועדה שיוכנעו על-ידי חבר הכנסת רבנין, הכינותי נוסח הפצצאם את הולידציה לפסקי-הדין שניתנו בפני-הנחבע:

פסק-דין שניתן על-ידי בית-דין רבני במעמד פעלי-הדין לאחר ה' באייר תש"ח (14.5.48) ולפני תחילת תוקפו של חוק זה, והיה ניתן כדין אילו היה חוק זה בתוקפו אותה שעה, רואים אותו כאילו ניתן כדין.

ט.הלל:

אני מציע שבקבל את החוק ללא סעיף הולידציה, ומשרד המשפטים יעבד הצעת חוק כדי לכוונת את

התקופה הזאת.

מר ירינו:

ברצוני להזכיר לחברי הוועדה, ששאלה דומה בתעוררה בחוק האזרחות, ושם נתקבל נוסח שאני מציע לקבלו גם כאן: כל דבר שנעשה בתקופה שבין הקמת המדינה ובין יום תחילת תוקפו של חוק זה, רואים אותו כשריר וקיים אם היה שריר וקיים אילו היה ההצעה בתוקפו בזמן שהדבר נעשה.

י.שפירא:

אולם נוסח זה אינו נותן תשובה לטענת חבר הכנסת רובין.

אני סודיע שאני מצטרף להצעת היועץ-המשפטי.

הן ח ל ט: 1) נוסח סעיף 9 מהיה: בעניני הטעמד האישי של יהודים כמפורט בסעיף 51 לדבר-הטלן-במועצתו על ארץ-ישראל 1922 - או בפקודת הירושה אשר אין בהם לבית-דין רבני שיפוט שאז לפי חוק זה, הוא הניע הסטתו לכך. נוסח לאחר שכל מי שיש לו ענין במשפט

2) להוסיף סעיף בנוסח זה: פסק-דין שניתן על-ידי בית-משפט רבני במעמד בעלי הדין אחרי ה' באייר תש"ח (14.5.48) ולפני תחילת תוקפו של חוק זה, והיה ניתן כדין אילו היה חוק זה בר-תוקף אותה שעה, רואים אותו כאילו ניתן כדין.

המתייצגות לחבר הכנסת רובין לסעיף 9 לסעיף הנוסף.

מר ח.כהנו:

היתה הצעה של חבר הכנסת רובין, שאם-כי אין אני מציע אותה, אשמח אם הוועדה תקבל אותה, האוטרות: שום דבר בחוק זה לא יפגע בכללי המשפט הבינלאומי הפרטי הנהוגים בישראל.

ו.גוררפטיב:

אני מזהיר את הוועדה מפני הצעה זו, כי הדבר עלול להיות לנו לרועץ בחקיקה שלנו. דבר זה מקובל לגבי כל החוקים, ואם נוסיף במיוחד סעיף זה - יוכלו בתי-המשפט להסיק מסקנות פאוסר הוראה על חוקים אחרים.

י.שפירא:

איני סבין הצעה זו. החוק הבינלאומי הפרטי מהווה חלק מהחוק הטוניציפלי של הארץ, ולכן אם רוצים לקבל את ההצעה, יש לוטר, שחוק זה לא יהיה נוגד לכל חוק אחר בישראל.

בש.

סר. ח. כהנא: אני מציע איפוא לומר: "לגבי פעולה שנעשתה בחוץ-לארץ, שום דבר הנאמר בחוק זה לא יפגע בכללי המשפט הפרטי הבינלאומי. צפיהו ב"בישראל".

ה צ ב ע ה
=====

ה הצעה לא לתקבל

הסתייגות מבניסוחאליית לחבר הכנסת רובין, במקרה שהסתייגותו לסעיף 1 לא תתקבל.

סעיף 11:
=====

ס. בנין: אני מציע שנוסף לשר הדתות, יהיה גם שר המשפטים אחראי לביצוע חוק זה.

סר. ח. כהנא: אני מציע לטחוק לגברי סעיף זה.

ח. רובין: בקשר לסעיף זה אני מציע את ההוראות הבאות:

(א) שר המשפטים יתקין תקנות על נוהל לפיו ינהג שופט-ליום בעריכת ניסוחאין, ותקנות דיון הנוהגות בבתי-המשפט המחוזיים ובית-המשפט העליון בעניינים האמורים בסעיף 3(א).

(ב) שר הדתות יתקין את תקנות הדיון הנוהגות בבתי-הדין הרבניים.

ס. וילנר: אני מציע: שר המשפטים מסונה על ביצוע החוק, ויתקין תקנות מתאססות לביצועו.

ה צ ב ע ה
=====

ה הצעה לטחוק את סעיף 11 - לתקבל
הסתייגות לחבר הכנסת לורנץ.

ה צעת חבר הכנסת רובין - לא נתקבלה
הסתייגות לחבר הכנסת רובין.

ה צעת חבר הכנסת וילנר - לא נתקבלה
הסתייגות לחבר הכנסת וילנר.

נצביע עתה את הסתייגויותיו של
חבר הכנסת וילנר לסעיפי החוק,

היו"ר ב.אזניה:

כפי שהוקדמו כבר קודם-לכן.

ו א צ ע ה
=====

הצעות חבר הכנסת וילנר - לא נתקבלו
הסתייגויות לחבר הכנסת וילנר.

אני סציע להוסיף סעיף האוסר:
"חוק זה יעמוד בתוקפו עד לחקיקת

ח.רובין:

חוק לדיני סיפחה מזרחיים".

ה ה צ ע ה ל א נ ת ק ב ל ה

הסתייגות לחבר הכנסת רובין.

אני סציע לכתוב: "חוק זה יכנס לתוקפו
ביום 1.1.55.

ח.רובין:

האם סכונד הדבר, לגבי חוק עם הסתייגויות
כה רבות, לאחר שנדחו לכתוב שהוא יכנס

היו"ר ב.אזניה:

לתוקפו כעבור שנתיים?

ניסוח ההסתייגויות הוא בסליסטו הגטורה
של הסציע, אז לא אני סוותר על ההצעה.

ח.רובין:

שם החוק:
=====

בטקום "נידואין וגירוסין" אני סציע
לוטר: "חוק הניסואין והפקעתם".

ס.וילנר:

ה ה צ ע ה ל א נ ת ק ב ל ה
הסתייגות לחבר הכנסת וילנר.

אני סציע לקרוא לחוק זה בשם: "חוק
ניסואין לל יהודים בישראל".

ח.רובין:

ה ה צ ע ה ל א נ ת ק ב ל ה
הסתייגות לחבר הכנסת רובין.

אני מציע להכניס את הטלים, נישואין
וגירושין" לאחר סקף, כמקום טובריים.

ט.בנין:

אני מציע: "חוק שיפוט בתי-דין רבניים
בענין נישואין וגירושין".

י.פירא:

אני מציע: "חוק שיפוט בתי דין רבניים,
נישואין וגירושין".

ז.הלל:

ה ד ו ל ט: עם החוק יהיה: "חוק שיפוט בתי-דין רבניים (נישואין
וגירושין), תשי"ג - 1953".
=====

בדצוני להוסיף, לאני סטטיג סכל
לינוי בהצעה. אני מציע למחוק בסעיף
1 את הטלים והוספו, מזרחי הסדינה", ואם הצעתי לא תקבל - אני מציע
להוסיף: "או מושבי הסדינה, אף אם אינם אזרחים".

ז.וורהפטיג:

בסעיף 5 אני סטטיג לסחיקת הטלים

וכל הכרוך בה".

לבסוף, אני מודה ליושב-ראש ולחברי
הוועדה, ובמיוחד לחבר הכנסת יעקב שפירא על טרחתם בחוק זה.

הישיבה סגורה.

היו"ר ב.אזניה:

הישיבה ננעלה בשעה 14.45.
=====